

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA

Analýza hospodaření vybrané příspěvkové organizace v sociální oblasti

Bakalářská práce

Autor: Bc. Petra Sečková

Vedoucí práce: prof. Ing. Richard Pospíšil, Ph.D.

Olomouc 2022

Prohlášení

Místopřísežně prohlašuji, že jsem bakalářskou diplomovou práci na téma: „*Analýza hospodaření vybrané příspěvkové organizace v sociální oblasti*“ vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího práce a uvedla jsem v ní všechny použité podklady a literaturu.

V Olomouci dne

Podpis

Děkuji vedoucímu mé práce prof. Ing. Richardu Pospíšilovi, Ph.D. za odborné vedení a cenné rady. Také děkuji své rodině, přátelům a Hamdimu za podporu a zázemí při tvorbě této práce.

Obsah

Úvod	6
I. Teoretická část	7
1 Příspěvkové organizace	7
1.1 Příspěvkové organizace územních samosprávných celků.....	8
1.2 Hospodaření příspěvkových organizací územních samosprávných celků	9
1.2.1 Peněžní fondy příspěvkové organizace.....	10
2 Sociální služby.....	13
2.1 Financování sociálních služeb	14
2.2 Domov pro seniory.....	18
3 Finanční analýza	19
3.1 Postup finanční analýzy.....	20
3.2 Absolutní ukazatele	20
3.3 Poměrové ukazatele.....	21
3.3.1 Likvidita	21
3.3.2 Zadluženost.....	23
3.3.3 Rentabilita.....	24
3.3.4 Autarkie.....	25
3.3.5 Aktivita	26
3.3.6 Ukazatele financování.....	26
II. Praktická část	28
4 Domov seniorů Prostějov, p. o.	28
4.1 Zdroje financování Domova seniorů Prostějov	29
4.1.1 Fondy Domova seniorů Prostějov.....	31
4.2 Finanční analýza Domova seniorů Prostějov, p. o.	35
4.2.1 Výnosy, náklady a výsledek hospodaření hlavní činnosti	35
4.2.2 Výnosy, náklady a výsledek hospodaření doplňkové činnosti.....	35
4.2.3 Horizontální analýza nákladů hlavní činnosti	37
4.2.4 Horizontální analýza výnosů hlavní činnosti	39
4.2.5 Vertikální analýza nákladů hlavní činnosti.....	39
4.2.6 Vertikální analýza výnosů hlavní činnosti	41
4.2.7 Vertikální analýza nákladů doplňkové činnosti	42
4.2.8 Vertikální analýza výnosů doplňkové činnosti.....	42

4.2.9	Likvidita	43
4.2.10	Zadluženost	44
4.2.11	<i>Rentabilita nákladů doplňkové činnosti</i>	45
4.2.12	<i>Autarkie</i>	46
4.2.13	Aktivita	46
4.2.14	Míra finanční nezávislosti	47
5	Shrnutí a celkové zhodnocení	48
	Závěr	52
	Zdroje	53
	Seznam zkratk	56
	Seznam tabulek	57
	Seznam grafů	58

Úvod

Příspěvkové organizace jsou součástí neziskového sektoru státu. Neslouží pro vytváření zisku, ale mají nějaký hlubší smysl v pomoci ohroženým. Tématem této práce je analýza hospodaření vybrané příspěvkové organizace v sociální oblasti. Sociální služby jsou nedílnou součástí systému pomoci osobám v nouzi, které potřebují nějakou formu dostupné podpory. Kromě sociální oblasti se příspěvkové organizace uplatňují také ve zdravotnictví a školství.

Cílem práce je analýza hospodaření vybrané příspěvkové organizace v sociální oblasti, srovnání v letech 2016–2020 a následné zhodnocení. Pro dosažení cíle práce byly stanoveny výzkumné otázky:

Jaké byly výnos, náklady a výsledek hospodaření hlavní činnosti vybrané příspěvkové organizace v letech 2016–2020?

Jaké byly výnos, náklady a výsledek hospodaření doplňkové činnosti vybrané příspěvkové organizace v letech 2016–2020?

Jaké jsou výsledky finanční analýzy vybraných ukazatelů příspěvkové organizace?

Jaké jsou hlavní zdroje financování této příspěvkové organizace?

V teoretické části budou popsány příspěvkové organizace, jejich specifika, hospodaření a peněžní fondy. Dále pak práce přiblíží sociální služby jakožto poskytovatele pomoci v sociální oblasti. Charakterizováno bude jejich vícezdrojové financování a konkrétní služba sociální péče, domovy pro seniory. V poslední kapitole teoretické části bude zařazena metoda finanční analýzy.

Na teoretickou část navazuje část praktická. Ta přiblíží vybranou příspěvkovou organizaci Domov seniorů Prostějov. Budou rozebrány hlavní zdroje financování, fondy organizace, ukazatele finanční analýzy a výsledky budou na závěr shrnuty

I. Teoretická část

1 Příspěvkové organizace

Příspěvková organizace je právnická osoba veřejného práva, která je zřízena zpravidla za účelem neziskové činnosti a slouží veřejnému zájmu. Příspěvkové organizace jsou zřizovány státem nebo územně samosprávnými celky.¹ Řadíme je mezi neziskové organizace. Jejich rozsah činnosti, struktura a složitost vyžadují právní subjektivitu, proto se tyto organizace mohou účastnit svým jménem obchodně závazkových vztahů, mají způsobilost samostatně nabývat práv a povinností.² Vedle právní subjektivity jsou příspěvkové organizace také vybranými účetními jednotkami podle §1 odst. 3 zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.³

Zřizovatel příspěvkové organizace vydává zřizovací listinu, jmenuje a odvolává ředitele této organizace a má možnost provádět kontrolu hospodaření. Jejich působnost je především v oblasti školství, sociální péče, kultury, zdravotnictví vědy a výzkumu. Příspěvkové organizace územních samosprávních celků se řídí zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Státní příspěvkové organizace zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů a také zákonem č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a o jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů.⁴ Tato práce se dále věnuje pouze příspěvkovým organizacím územně samosprávních celků.

Zřizovat a zakládat právnické osoby příspěvková organizace nemůže, stejně jako mít majetkovou účast v právnické osobě založené za účelem podnikání.⁵

¹ JURÁŇOVÁ, Hana a Karolína JUHÁSZOVÁ. *Účetnictví pro veřejnou správu v příkladech + CD*. Olomouc: ANAG, 2017. Účetnictví. s. 57–58.

² HOŠÁKOVÁ, Andrea a Milan LANG. *Účetnictví, daň z příjmů a daň silniční v příspěvkových organizacích: (včetně účetních příkladů)*. [Ostrava]: EconomPress, 2018. ISBN 978-80-907152-0-2. s. 9.

³ JURÁŇOVÁ, Hana a Karolína JUHÁSZOVÁ. *Účetnictví pro veřejnou správu v příkladech + CD*. Olomouc: ANAG, 2017. Účetnictví. s. 57–58.

⁴ HOŠÁKOVÁ, Andrea a Milan LANG. *Účetnictví, daň z příjmů a daň silniční v příspěvkových organizacích: (včetně účetních příkladů)*. [Ostrava]: EconomPress, 2018. ISBN 978-80-907152-0-2. s. 9.

⁵ §37a zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

1.1 Příspěvkové organizace územních samosprávných celků

Jak již bylo zmíněno, příspěvkové organizace zřizované územními samosprávnými celky (obcemi a kraji) jsou upraveny zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon vymezuje zřizování, změny a zrušení příspěvkových organizací, jejich finanční hospodaření, peněžní fondy, zveřejňování střednědobého výhledu rozpočtu a rozpočtu příspěvkové organizace, úvěry, půjčky a ručení, nákup na splátky příspěvkovými organizacemi, nakládání s cennými papíry, poskytování darů příspěvkovými organizacemi a jiné.⁶

Mezi zřizovatele příspěvkových organizací zřizovaných územními samosprávnými celky patří obce, městské části územně členěných statutárních měst, kraje, hlavní město Praha a jeho městské části, dobrovolné svazky obcí, a také regionální rady.⁷

Zřizovatel příspěvkové organizace vydá zřizovací listinu, která vymezuje základní pravidla, činnost organizace, povinnosti a práva vůči zřizovateli. Tuto listinu schvaluje zastupitelstvo kraje nebo obce, podle toho, který územně samosprávný celek organizaci zřizuje. Listinu lze měnit pouze jejími dodatky, proto by si zřizovatel již dopředu měl rozmyslet, jaká konkrétní pravidla do zřizovací listiny zapíše a co ponechá v pravomocech organizace, a jestli pro ni vytvoří jen metodické pokyny, podle kterých se bude organizace řídit.⁸

Zřizovací listina obsahuje název zřizovatele, jedinečný název příspěvkové organizace, její sídlo a identifikační číslo. Dále také vymezení hlavního účelu, předmětu činnosti a doplňkové činnosti (DČ) navazující na hlavní účel organizace, svěřený majetek a jiné podrobnosti dané v §27 zákona č. 250/2000. Vydáním zřizovací listiny a oznámením vzniku příspěvkové organizace v Ústředním věstníku ČR do 15 dnů od vydání zřizovací listiny můžeme danou příspěvkovou organizaci územního samosprávného celku považovat za vzniklou.⁹ Poté je ještě nutno podat návrh na zápis do veřejného rejstříku, také do 15 dnů ode dne vzniku PO, zejména kvůli registrační

⁶ §27–37 b, Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

⁷ HOŠÁKOVÁ, Andrea a Milan LANG. *Účetnictví, daň z příjmů a daň silniční v příspěvkových organizacích: (včetně účetních příkladů)*. [Ostrava]: EconomPress, 2018. ISBN 978-80-907152-0-2. s. 13.

⁸ MADEROVÁ VOLTNEROVÁ, Karla a Petr TĚGL. *Vztahy mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací územního samosprávného celku 2011. 2., aktualiz. vyd.* Olomouc: ANAG, 2011. Účetnictví. s. 48–53

⁹ §27 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

povinnosti u správce daně u nově vzniklého daňového subjektu. Příspěvkové organizace vzniklé před 1. 1. 2001 tuto povinnost však neměly.¹⁰ Z pohledu daně z příjmů se příspěvkové organizace řadí mezi veřejně prospěšné poplatníky – podle §17a zákona č. 586/19921 Sb., o daních z příjmu, ve znění pozdějších předpisů, kteří svoji hlavní činnost nevykonávají jako podnikání.¹¹

1.2 Hospodaření příspěvkových organizací územních samosprávních celků

Hospodaření příspěvkových organizací, které zřizuje územní samosprávní celek, se řídí již dříve zmiňovaným zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Příspěvková organizace získává peněžní prostředky z vlastní činnosti, z příspěvků z rozpočtu zřizovatele, z Národního fondu a ze zahraničí. Kromě toho využívá své fondy, peněžité dary od právnických a fyzických osob.¹²

Rozpočet a střednědobý výhled rozpočtu příspěvkové organizace schvaluje zřizovatel. Rozpočtem rozumíme plán výnosů a nákladů na jeden kalendářní rok. Střednědobý výhled rozpočtu zahrnuje předpokládané výnosy a náklady na příští roky. Sestavuje se na 2 a více let následujících po roku, na který je sestaven rozpočet.¹³

Zřizovatel může příspěvkové organizaci nařídit odvod do rozpočtu v případě, že výnosy převládají nad náklady organizace. Pravidla odvodů do rozpočtu zřizovatele příspěvkové organizace během roku nelze bezdůvodně změnit, musí to mít závažnou příčinu.¹⁴

Nejvýznamnější položkou výnosů v příspěvkových organizacích sociálních služeb jsou různé formy transferů.¹⁵ Prostředky poskytnuté z dotací na úhradu provozních výdajů kryté z rozpočtu Evropské unie a získané na základě mezinárodních smluv

¹⁰ HOŠÁKOVÁ, Andrea a Milan LANG. *Účetnictví, daň z příjmů a daň silniční v příspěvkových organizacích: (včetně účetních příkladů)*. [Ostrava]: EconomPress, 2018. ISBN 978-80-907152-0-2. s. 14.

¹¹ HOŠÁKOVÁ, Andrea a Milan LANG. *Účetnictví, daň z příjmů a daň silniční v příspěvkových organizacích: (včetně účetních příkladů)*. [Ostrava]: EconomPress, 2018. ISBN 978-80-907152-0-2. s. 22.

¹² §28 odstavec 4 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

¹³ §28 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

¹⁴ §28 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

¹⁵ OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. V Praze: C. H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-342-4. s. 111

z Evropského hospodářského prostoru, z finančního mechanismu Norska a z programu švýcarsko-české spolupráce, které nebyly v kalendářním roce spotřebovány, se převádějí do rezervního fondu. Mohou být použity jen na stanovený účel a ve fondu se sledují odděleně. V případě nevyužití všech dostupných prostředků se tyto prostředky musí vypořádat se státním rozpočtem za období, ve kterém nebyl účel poskytnuté dotace splněn.¹⁶

Příspěvková organizace může provozovat doplňkovou činnost. Tato činnost organizace musí být definována ve zřizovací listině. Doplňková činnost navazuje na hlavní činnost příspěvkové organizace, nesmí ji však omezovat. Příspěvková organizace ke své doplňkové činnosti nesmí využívat příspěvky zřizovatele.¹⁷ Zisk z této činnosti příspěvková organizace užívá ve prospěch své hlavní činnosti. Zřizovatel však může povolit také jiné využití tohoto zdroje.¹⁸

Příspěvková organizace nemůže ručit svým majetkem za závazky třetích osob. Pro uzavírání smluv o úvěru a půjčce musí získat písemný souhlas zřizovatele, stejně jako při nákupu na splátky a smlouvě o nájmu s právem koupě.¹⁹ Příspěvková organizace také nesmí nakupovat akcie, ani jiné cenné papíry, stejně jako nesmí být směnečným ručitelem a nesmí vystavovat nebo akceptovat směnky. Přijímat cenné papíry za své pohledávky může s písemným souhlasem zřizovatele.²⁰

1.2.1 Peněžní fondy příspěvkové organizace

Příspěvkové organizace tvoří fond odměn, fond kulturních a sociálních potřeb, fond investic a rezervní fond.²¹ V následujících odstavcích budou tyto jednotlivé fondy popsány.

Fond odměn slouží pro odměny zaměstnanců a jako zdroj pro případný nedostatečný objem prostředků na platy. Je vytvářen ze zlepšeného výsledku hospodaření příspěvkové organizace do výše 80 %, nejvýše však do 80 % zřizovatelem

¹⁶ §28 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

¹⁷ HOŠÁKOVÁ, Andrea a Milan LANG. *Účetnictví, daň z příjmů a daň silniční v příspěvkových organizacích: (včetně účetních příkladů)*. [Ostrava]: EconomPress, 2018. ISBN 978-80-907152-0-2. s. 17.

¹⁸ §28 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

¹⁹ §34–35 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

²⁰ §36 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

²¹ §29 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

nebo zvláštním předpisem stanoveného objemu prostředků na platy a dále je tvořen peněžními dary určenými na platy. Převod peněžních prostředků do fondu schvaluje zřizovatel.²²

Fond kulturních a sociálních potřeb je využíván k financování kulturních, sociálních a jiných potřeb zaměstnanců, rodinných příslušníků zaměstnanců, interních vědeckých aspirantů, důchodců, kteří v době odchodu do důchodu pracovali v příspěvkové organizaci a dalším fyzickým i právnickým osobám.²³ Příspěvková organizace tento fond tvoří a může ho využívat na základě vyhlášky Ministerstva financí České republiky č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, ve znění pozdějších předpisů.²⁴ Fond je tvořen základním přidělem 2 % na vrub nákladů z ročního objemu nákladů zúčtovaných na mzdy a náhrady, odměny za pracovní pohotovost a jiné odměny, a ostatní plnění za vykonávanou práci.²⁵

Dalším zdrojem příjmu pro tento fond mohou být také příjmy z pronájmu rekreačních a sportovních zařízení, kam z tohoto fondu příspěvková organizace přispívá.²⁶ Zaměstnanci mohou z tohoto fondu získat například vitamínové prostředky, dioptrické brýle, kontaktní čočky, tištěné knihy, preventivní péči pro dentální hygienu, nebo očkování proti infekčním onemocněním.²⁷ Tento fond je plněn zálohově z roční plánované výše v souladu s jeho schváleným rozpočtem. Vyúčtování skutečného základního přidělu se provede v rámci účetní závěrky.“²⁸

Fond investic je tvořen za účelem financování investičních potřeb příspěvkové organizace. Tento fond se skládá z investičního příspěvku z rozpočtu zřizovatele, dotací ze státních fondů a jiných veřejných rozpočtů, z příjmů z prodeje dlouhodobého hmotného majetku, z peněžních darů a příspěvků jiných subjektů, z rezervního fondu,

²² §32 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

²³ §33 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

²⁴ HOŠÁKOVÁ, Andrea a Milan LANG. *Účetnictví, daň z příjmů a daň silniční v příspěvkových organizacích: (včetně účetních příkladů)*. [Ostrava]: EconomPress, 2018. ISBN 978-80-907152-0-2. s. 17.

²⁵ HOŠÁKOVÁ, Andrea a Milan LANG. *Účetnictví, daň z příjmů a daň silniční v příspěvkových organizacích: (včetně účetních příkladů)*. [Ostrava]: EconomPress, 2018. ISBN 978-80-907152-0-2. s. 17.

²⁶ §2 zákona č. 114/2002 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

²⁷ §4 zákona č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb.

²⁸ §33 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

pokud zřizovatel převod pro tyto účely povolí, z peněžních prostředků ve výši odpisů hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku.²⁹

Fond investic je využíván na pořízení nedrobného hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku. Dále k úhradě investičních půjček a úvěrů, k navýšení peněžních prostředků určených na financování údržby a oprav majetku. Tento fond lze využít také pro odvod peněžních prostředků do rozpočtu zřizovatele, pokud je tento odvod uveden ve zřizovací listině příspěvkové organizace.³⁰

Rezervní fond je tvořen přídělem ze zlepšeného výsledku hospodaření³¹ schváleným zřizovatelem po skončení roku, peněžními dary a nevyčerpanými prostředky z dotací poskytnutých na úhradu provozních výdajů, které jsou kryty z rozpočtu Evropské unie a na úhradu provozních výdajů podle mezinárodních smluv (z finančního mechanismu Evropského hospodářského prostoru, z finančního mechanismu Norska, z programu švýcarsko-české spolupráce). Tento fond je v příspěvkové organizaci použit k rozvoji činnosti organizace, k úhradě penále a odvodů uložených za porušení rozpočtové kázně, k financování dočasného nesouladu mezi výnosy a náklady, k úhradě ztráty za předchozí léta. Příspěvková organizace může část svého rezervního fondu použít k posílení fondu investic. Peněžní dary určené k upotřebení za nějakým daným účelem však musí být za tímto účelem skutečně použity. Také zmíněné dotace na provozní výdaje musí být využity výlučně pro tento stanovený účel.³²

²⁹ §31 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

³⁰ §31 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

³¹ Zlepšený výsledek hospodaření příspěvkové organizace je vytvořen tehdy, jestliže skutečné výnosy jejího hospodaření jsou spolu s přijatým provozním příspěvkem větší než její provozní náklady. Rozdělení zlepšeného výsledku hospodaření do rezervního fondu a do fondu odměn schvaluje zřizovatel.

³² §30, §28 odst. 5 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

2 Sociální služby

Sociální služby jsou dle zákona č. 108/2006 Sb., Zákon o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů služby sociální prevence, sociální péče a sociálního poradenství. Tyto služby mohou být poskytovány terénně v sociálním prostředí uživatele, ambulantně za docházení do místa sociální služby bez ubytování uživatele, nebo jako pobytová služba v ubytovacím zařízení k tomuto účelu určeném.³³ V paragrafech 34 a 35 výše uvedeného zákona o sociálních službách jsou zmíněna jednotlivá zařízení sociálních služeb a základní činnosti v sociálních službách, dále pak v paragrafech 37–70a jsou jednotlivé služby popsány podrobněji.³⁴ Pro účely této práce bude blíže specifikováno zařízení domov pro seniory a základní činnosti pro tento druh poskytované sociální služby.

Sociální služby jsou v České republice zprostředkovávány registrovanými poskytovateli sociálních služeb.³⁵ Seznam sociálních služeb rozčleněný podle kritérií, jejich poskytovatele a zřizovatele je možno nalézt v Registru poskytovatelů sociálních služeb, který vede Ministerstvo práce a sociálních věcí.³⁶ V České republice bylo v roce 2019 registrováno 2 154 poskytovatelů sociálních služeb.³⁷ Samotné Ministerstvo práce a sociálních věcí zřizuje pět specializovaných ústavů sociální péče – Centrum sociálních služeb Hrabyně, Centrum sociálních služeb pro osoby se zrakovým postižením v Brně-Chrlicích, Centrum Kociánka, Centrum pobytových a terénních sociálních služeb Zbůch, Centrum sociálních služeb Tloskov.³⁸ Dalšími a hlavně největšími zřizovateli organizací v sociálních službách jsou obce a kraje. V roce 2019 zřizovali obce a kraje celkem více než 1500 služeb.³⁹ Kraje mají mimo jiné za úkol zjišťovat potřeby svých obyvatel, vytvářet vhodné podmínky pro rozvoj sociálních

³³ §32–35 zákona č. 108/2006 Sb., Zákon o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

³⁴ §32-35, §37–70a zákona č. 108/2006 Sb., Zákon o sociálních službách.

³⁵ MPSV. Analýza financování sociálních služeb 2019 [online]. [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/documents/20142/225517/Anal%C3%BDza+financov%C3%A1n%C3%AD+soci%C3%A1ln%C3%ADch+slu%C5%BEeb_2019.pdf/3c8c3bf8-c747-09b0-9308-3838a646c465. s. 8.

³⁶ *Registr poskytovatelů sociálních služeb* [online]. Praha, c1996-2022 [cit. 2022-03-28]. Dostupné z: http://iregistr.mpsv.cz/socreg/vitejte.fw.do?SUBSESSION_ID=1648057229455_4

³⁷ MPSV. Analýza financování sociálních služeb 2019 [online]. [cit. 2022-04-02]. s. 8.

³⁸ Seznam organizací MPSV. *MPSV* [online]. Praha [cit. 2022-03-25]. Dostupné z:

<https://www.mpsv.cz/seznam-organizaci-mpsv>

³⁹ MPSV. Analýza financování sociálních služeb 2019 [online]. [cit. 2022-04-02]. s. 9.

služeb a vytvářet plány sociálních služeb v daném kraji nebo obci. Kraje zřizují 20% sociálních služeb.⁴⁰ V současnosti je více jak 85 % pobytových sociálních služeb zřizováno obcemi a kraji.⁴¹ Dalšími zřizovateli a poskytovateli sociálních služeb jsou Církev a náboženské společnosti, nestátní neziskové organizace a fyzické osoby.⁴²

2.1 Financování sociálních služeb

Příspěvkové organizace působící v sociálních službách jsou financovány vícezdrojově. Toto vícezdrojové financování platí i pro všechny další poskytovatele sociálních služeb. Mezi jejich zdroje patří: příspěvky zřizovatelů, příjmy od uživatelů za poskytované služby, příspěvky na péči, státní dotace a granty, příjmy z veřejného zdravotního pojištění, dary, příspěvky samosprávných celků, doplňková činnost, dotace ze strukturálních fondů. Financování se liší podle zřizovatele a podle druhu sociální služby.⁴³ V roce 2019 tvořili dotace Ministerstva práce a sociálních věcí 29 % ze všech celkových zdrojů financování sociálních služeb. Druhou největší položkou byly úhrady uživatelů, které tvořili 21 % zdrojů a dále pak příspěvek na péči, který čítá 20 % z celkového objemu. Kraje a obce se podíleli 17 %, zdravotní pojišťovny 5 %, evropské zdroje 2 % a nejmenší část tvořili ostatní zdroje.⁴⁴

Financování sociálních služeb je upraveno mimo jiné v zákoně č. 108/2006 Sb., Zákon o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Na regionální úrovni ho od roku 2015 zabezpečují kraje v samostatné působnosti z již zmíněných dotací od Ministerstva práce a sociálních věcí podle §101a zákona č. 108/2006 Sb., Zákon o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.⁴⁵ Ministerstvo upravuje různou výši dotace pro jednotlivé kraje (Tabulka 1) na základě procentního podílu z celkového ročního objemu finančních prostředků ze státního rozpočtu pro sociální služby na jeden rok.⁴⁶ Použití ji lze jen na provozní náklady subjektu – osobní náklady, energie,

⁴⁰ MPSV. Analýza financování sociálních služeb 2019 [online]. [cit. 2022-04-02]. s. 30.

⁴¹ MALÍKOVÁ, Eva. *Péče o seniory v pobytových zařízeních sociálních služeb*. 2., aktualizované a doplněné vydání. Praha: Grada Publishing, 2020. ISBN 978-80-271-2030-7. s. 29–30.

⁴² MPSV. Analýza financování sociálních služeb 2019 [online]. [cit. 2022-04-02]. s. 9.

⁴³ MALÍKOVÁ, Eva. *Péče o seniory v pobytových zařízeních sociálních služeb*. 2., aktualizované a doplněné vydání. Praha: Grada Publishing, 2020. ISBN 978-80-271-2030-7. s.56–58.

⁴⁴ MPSV. Analýza financování sociálních služeb 2019 [online]. [cit. 2022-04-02]. s. 2.

⁴⁵ MPSV. Analýza financování sociálních služeb 2019 [online]. [cit. 2022-04-02]. s. 10.

⁴⁶ §101a zákona č. 108/2006 Sb., Zákon o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

nájmy, povinné školení pracovníků v přímé péči, materiál. Pro investiční náklady slouží dotační program ISPROFIN.⁴⁷

Tabulka 1 Podíl finančních prostředků ze státního rozpočtu pro podporu sociálních služeb na jeden rok pro jednotlivé kraje

Kraj	V %
Praha	8,08
Jihočeský	6,67
Jihomoravský	9,21
Karlovarský	3,40
Královéhradecký	5,46
Liberecký	4,14
Moravskoslezský	11,99
Olomoucký	7,81
Pardubický	5,37
Plzeňský	4,86
Středočeský	10,93
Ústecký	9,71
Vysočina	5,30
Zlínský	7,07

Zdroj: MPSV. Analýza financování sociálních služeb

Příspěvek na péči je poskytován adresně osobám, které vykazují určitý stupeň závislosti na jiné fyzické osobě. Tyto stupně jsou definovány v § 7–10 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů a rozhodují o něm krajské pobočky Úřadu práce. Jsou celkem čtyři: lehká závislost, středně těžká závislost, těžká závislost a úplná závislost. Liší se výší příspěvku na péči.⁴⁸ Cílem příspěvku na péči je podpora a pomoc při úhradě potřebné péče o osoby, které potřebují zvládnout a řešit svou nepříznivou sociální situaci.⁴⁹

V roce 2018 byli nejčastějšími příjemci (celkem 100,5 tisíc) tohoto příspěvku u sociální péče registrovaného poskytovatele právě osoby v domovech pro seniory (35,4 tisíc), dále pak osoby využívající pečovatelskou službu (24,3 tisíc), osoby v domovech se

⁴⁷ MPSV. Analýza financování sociálních služeb 2019 [online]. [cit. 2022-04-02]. s. 30.

⁴⁸ §7–10 zákona č. 108/2006 Sb., Zákon o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁹ *Role sociálního pracovníka ve vybraných tématech sociálních služeb*. Tábor: Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR, profesní svaz sociálních pracovníků v sociálních službách, 2020. ISBN 978-80-88361-02-2. s. 271–272.

zvláštním režimem (16,8 tisíc) a domovech pro osoby se zdravotním postižením (12,1 tisíc).⁵⁰

Tabulka 2 Příspěvek na péči pro osoby nad 18 let v zařízeních pobytových sociálních služeb v Kč

PnP ke konci roku (Kč)	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
lehká závislost	800	880	880	880	880	880	880	880
středně těžká závislost	4000	4400	4400	4400	4400	4400	4400	4400
těžká závislost	8000	8800	8800	8800	8800	8800	8800	12 800
úplná závislost	12000	13200	13200	13200	13200	13200	13200	19200

Zdroj:finance.cz, vlastní zpracování

Jak již bylo zmíněno, druhým největším zdrojem financování sociálních služeb jsou úhrady uživatelů dané služby. Ty také upravuje zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů spolu s prováděcí vyhláškou.⁵¹ Z tohoto zdroje je v pobytové péči financováno ubytování a strava. Maximální úhrada uživatelů je stanovena vyhláškou č. 505/2006 Sb., Vyhláška, kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách. Tato vyhláška v § 15 upravuje maximální výši úhrady za poskytování sociálních služeb v domovech pro seniory na 250 Kč denně celkem za poskytnutí ubytování včetně úklidu, praní a drobných oprav prádla, žehlení. Dále pak za poskytnutí stravy 205 Kč denně za celodenní stravu, 95 Kč za oběd.⁵² V roce 2018 byly příjmy z úhrad uživatelů celkem 8,5 miliard Kč.⁵³

Prostředky ze zdravotního pojištění slouží k úhradě zdravotnických úkonů poskytovaných v pobytových zařízeních sociálních služeb a také nákladů na zdravotnický personál. Pobytová sociální služba musí mít uzavřenou smlouvu se zdravotní pojišťovnou.⁵⁴ Tato vykazovaná ošetrovatelská a zdravotnická péče se však odráží v úhradách z veřejného zdravotního pojištění nedostatečně ve výši 15 %.

⁵⁰ MPSV. Analýza financování sociálních služeb 2019 [online]. [cit. 2022-04-02]. s. 12

⁵¹ *Role sociálního pracovníka ve vybraných tématech sociálních služeb*. Tábor: Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR, profesní svaz sociálních pracovníků v sociálních službách, 2020. ISBN 978-80-88361-02-2. s. 269.

⁵² §15 vyhlášky č. 505/2006 Sb., Vyhláška, kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách.

⁵³ MPSV. Analýza financování sociálních služeb 2019 [online]. [cit. 2022-04-02]. s. 13.

⁵⁴ *Role sociálního pracovníka ve vybraných tématech sociálních služeb*. Tábor: Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR, profesní svaz sociálních pracovníků v sociálních službách, 2020. ISBN 978-80-88361-02-2. s. 276.

Zařízení sociální služby je tak nuceno hledat prostředky k úhradě z příspěvků zřizovatele a jiných příjmů.⁵⁵

Osobní náklady, tedy mzdy a platy pracovníků tvoří největší část (asi 73 %) celkových nákladů v sociálních službách a stále se tyto náklady zvyšují, jak ukazuje Tabulka 3.⁵⁶

Tabulka 3: Podíl osobních nákladů na celkových nákladech ve vybraných krajích

Vybrané kraje	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Pardubický	66,61	67,18	68,94	70,11	71,62	74,11
Vysočina	66,72	67,54	69,26	70,85	73,16	75,60
Jihomoravský	68,95	67,69	69,52	69,54	72,53	73,69
Olomoucký	67,59	67,52	68,93	69,16	71,94	74,04

Zdroj: MPSV. Analýza financování sociálních služeb, vlastní zpracování

Objem osobních nákladů ovlivňuje struktura pracovníků, jejich vzdělání, také typ zařízení sociálních služeb a také kraj, ve kterém zařízení působí. V případě domovů pro seniory je více pracovníků na pozicích pečovatele/ky, proto se osobní náklady v této službě pohybují pod hranicí 73 %. Naproti tomu Tabulka 4 ukazuje porovnání se socializačně aktivizačními službami pro rodiny s dětmi a domovy pro osoby se zdravotním postižením, kde je na většinu pozic vyžadováno vyšší vzdělání a kvůli tomu vyšší odměňování pracovníků.⁵⁷

Tabulka 4: Podíl osobních nákladů na celkových nákladech sociálních služeb v domovech pro seniory, socializačně aktivizační službě a domovech pro osoby se zdravotním postižením

Sociální služba	2013	2014	2015	2016	2017	2018
domovy pro seniory	61,47	61,70	63,48	64,44	66,90	68,94
soc. aktivizační služby pro rodiny s dětmi	75,72	76,62	79,32	79,92	80,09	80,80
domovy pro osoby se zdravotním postižením	67,07	67,38	68,16	69,11	72,19	73,91

Zdroj: MPSV. Analýza financování sociálních služeb, vlastní zpracování

⁵⁵ MPSV. Analýza financování sociálních služeb 2019 [online]. [cit. 2022-04-02]. s. 14–15.

⁵⁶ MPSV. Analýza financování sociálních služeb 2019 [online]. [cit. 2022-04-02]. s. 27–28.

⁵⁷ MPSV. Analýza financování sociálních služeb 2019 [online]. [cit. 2022-04-02]. s. 27–28.

2.2 Domov pro seniory

Domov pro seniory je pobytová služba sociální péče, která je poskytována osobám, které dosáhly určitý věk (nejčastěji 60-65 let).⁵⁸ Domovy pro seniory patří k nejvíce zastoupeným pobytovým zařízením sociální péče. V roce 2019 byl jejich počet 539 s kapacitou více než 36 tisíc lůžek.⁵⁹ Soběstačnost uživatelů této služby v běžném životě je snížena a oni potřebují pravidelnou pomoc druhé osoby.⁶⁰ Kromě ubytování a stravy je součástí základních činností této služby asistence při zvládnání běžných úkonů péče o sebe, vytváření podmínek a zvládnání osobní hygieny. Dále jsou to sociálně terapeutické činnosti, aktivizační činnosti, také umožnění kontaktu se společenským prostředím svých vrstevníků, a tak omezení sociálního vyloučení, kterým jsou senioři ohroženi. Důležitou funkci plní tato služba také při uplatňování práv a oprávněných zájmů uživatelů.⁶¹

Péče je v tomto zařízení sociálních služeb poskytována podle Standardů kvality sociálních služeb. Ty mají za úkol chránit zájmy a práva uživatelů jakékoliv sociální služby. Přesně popisují postupy při jednání s uživatelem služby, určují rozsah, náplň činností, podávání stížností i kritéria pro personální zajištění.⁶²

⁵⁸ §49 zákona č. 108/2006 Sb., Zákon o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁹ MPSV. Analýza financování sociálních služeb 2019 [online]. [cit. 2022-04-02]. s. 2.

⁶⁰ §49 zákona č. 108/2006 Sb., Zákon o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

⁶¹ §49 zákona č. 108/2006 Sb., Zákon o sociálních službách.

⁶² MALÍKOVÁ, Eva. *Péče o seniory v pobytových zařízeních sociálních služeb*. 2., aktualizované a doplněné vydání. Praha: Grada Publishing, 2020. ISBN 978-80-271-2030-7. s. 46–50.

3 Finanční analýza

Pojem finanční analýza lze definovat jako systematický rozbor peněžních dat shromážděných z účetních výkazů daného subjektu. Lze hodnotit současnost, minulost, ale také předpovědět budoucí poměry.⁶³ Metoda finanční analýzy je typická pro soukromý sektor. Při aplikaci na veřejný sektor (v našem případě příspěvkové organizace), který nemá za cíl maximalizaci zisku a efektivní využití zdrojů, je nezbytné tento nástroj přizpůsobit a myslet na tuto skutečnost při interpretaci dat. Tato metoda má ve veřejném sektoru svá omezení. Uplatněním tohoto nástroje se nevyhneme všem ekonomickým hrozbám a problémům, kterým subjekty ve veřejném sektoru čelí, ale získáme přehled o jejich hospodaření.⁶⁴ V příspěvkové organizaci má finanční analýza také argumentační a vyjednávací úlohu, protože poskytuje přehled o finanční situaci organizace, jejím útlumu nebo rozvoji.⁶⁵ Finanční analýza pracuje s finančními ukazateli, které popisují hospodářské procesy a jsou základem finanční analýzy. Ve finanční analýze je nutné správně zvolit jednotlivé ukazatele tak, aby jejich výstupy popisovaly odlišné skutečnosti a přinášely co největší užitek organizaci.⁶⁶

Finanční ukazatele lze dělit do tří skupin: ukazatele poměrové, které jsou využívané nejčastěji (likvidita, zadluženost, cash-flow...), ukazatele absolutní (horizontální a vertikální analýza) a ukazatele rozdílové (např. čisté pohotové peněžní prostředky).⁶⁷

Finanční analýza čerpá data z těchto zdrojů:

- rozvaha,
- výkaz zisků a ztrát,
- výkaz cash-flow,

⁶³ RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 7. aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2021. Finance. ISBN 978-80-271-3124-2. s. 9.

⁶⁴ VODÁKOVÁ, Jana. *Nástroje ekonomického řízení ve veřejném sektoru*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. ISBN 978-80-7478-324-1. s. 106–107.

⁶⁵ KRAFTOVÁ, Ivana. *Finanční analýza municipální firmy*. Praha: C. H. Beck, 2002, xii, 206 s. ISBN 8071797782. s. 53.

⁶⁶ VODÁKOVÁ, Jana. *Nástroje ekonomického řízení ve veřejném sektoru*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. ISBN 978-80-7478-324-1. s. 114–115.

⁶⁷ VODÁKOVÁ, Jana. *Nástroje ekonomického řízení ve veřejném sektoru*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. ISBN 978-80-7478-324-1. s. 115.

- účetní závěrka doplněná o přílohu,
- výroční zprávy.⁶⁸

3.1 Postup finanční analýzy

Při finanční analýze začínáme analýzou odvětví, dále pokračujeme analýzou účetních výkazů aplikací horizontální a vertikální analýzy, analýzou výnosů a nákladů. Dalším krokem je analýza ukazatelů – zadluženosti, likvidity, rentability, autarkie, aktivity a dalších. Pak je vhodné zhodnotit, jestli dané hodnoty ukazatelů jsou pro subjekt pozitivní, nebo škodlivé a jak se mění hodnoty ukazatelů v čase, jaká je jejich odchylka od normy. Na konci finanční analýzy bývá celkové zhodnocení výsledků a případná doporučení.⁶⁹

Finanční analýza popsaná v této práci bude přizpůsobena pro potřeby příspěvkových organizací. Finanční analýza u příspěvkových organizací musí brát v potaz jejich neziskový cíl a jejich poslání. Musí být informačně efektivní, účelná a aplikovatelná. Cílem hospodaření je minimalizace vynaložených prostředků při dosažení maxima účinku. Zisk není v případě příspěvkových organizací žádoucí, jeho hodnota je obvykle nula a ukazatel rentability pro hlavní činnost přichází o svůj smysl. Cílem a podmínkou doplňkové činnosti je naopak maximalizace zisku. Rentabilitu je vhodné aplikovat pro doplňkovou činnost, v hlavní činnosti je vhodným ukazatelem autarkie.⁷⁰

3.2 Absolutní ukazatele

⁶⁸ OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. V Praze: C.H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-342-4. s. 89

⁶⁹ KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ, Daniel REMEŠ a Karel ŠTEKER. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 3., kompletně aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2017. Prosperita firmy. ISBN 978-80-271-0563-2. s. 85–86.

⁷⁰ OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. V Praze: C. H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-342-4. s. 111

Horizontální analýza obsahuje časový vývoj údajů z rozvahy, výkazu zisků a ztrát, výkazu cash- flow za stanovené období.⁷¹ Horizontální analýza je jedním z absolutních ukazatelů a dá se vypočítat takto:

$$\text{absolutní změna} = \text{ukazatel}(t) - \text{ukazatel}(t - 1)$$

Tuto změnu můžeme dále vyjádřit v procentech:

$$\text{procentní změna} = (\text{absolutní změna} \times 100) / \text{ukazatel}(t - 1) \quad ^{72}$$

Spolu s horizontální analýzou je výchozím krokem ve finanční analýze vertikální analýza. Vyjadřuje procentní podíl nejčastěji k výši celkových aktiv, případně pasiv, nebo celkové výnosy a náklady.⁷³

$$\text{procentní podíl} = \frac{\text{ukazatel}(t)}{\sum \text{ukazatelů}(t)} \times 100$$

t – pořadové číslo v intervalu 0- n (n je počet položek)

\sum ukazatelů (t) – součet ukazatelů

ukazatel (t) – velikost t-té položky⁷⁴

3.3 Poměrové ukazatele

Poměrové ukazatele jsou založeny na poměrném vztahu dvou dat. Poskytují okamžitý vhled do finanční situace organizace.⁷⁵

3.3.1 Likvidita

Likviditu lze popsat jako schopnost subjektu hradit včas své závazky. Její ztráta prozrazuje finanční problémy organizace, které nemusí být dlouhodobé, ale snižují

⁷¹ VODÁKOVÁ, Jana. *Nástroje ekonomického řízení ve veřejném sektoru*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. ISBN 978-80-7478-324-1. s. 116.

⁷² KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ, Daniel REMEŠ a Karel ŠTEKER. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 3., kompletně aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2017. Prosperita firmy. ISBN 978-80-271-0563-2. s. 71–80.

⁷³ KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ, Daniel REMEŠ a Karel ŠTEKER. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 3., kompletně aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2017. Prosperita firmy. ISBN 978-80-271-0563-2. s. 75–80.

⁷⁴ OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. V Praze: C. H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-342-4. s. 93.

⁷⁵ KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ, Daniel REMEŠ a Karel ŠTEKER. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 3., kompletně aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2017. Prosperita firmy. ISBN 978-80-271-0563-2. s.87–90).

důvěryhodnost organizace. Není však příhodné tyto signály ztráty likvidity podceňovat. Naopak související pojem nesolventnost, tedy neschopnost platit dlouhodobé závazky, již značí vážné problémy.⁷⁶ Okamžitou likviditu (cash ratio, likvidita prvního stupně) můžeme vypočítat jako poměr pohotových platebních prostředků, tedy peněz na běžných bankovních účtech, peněz v pokladně, cenných papírů, šeků, a okamžitě splatných dluhů (krátkodobé závazky – běžné bankovní úvěry, krátkodobé finanční výpomoci...). Doporučená hodnota pro tento druh likvidity je v americké literatuře 0,9-1,1, někdy se můžeme setkat s dolní hranicí 0,6. Podle Ministerstva průmyslu a obchodu by se tato hodnota měla pohybovat dokonce na úrovni 0,2.⁷⁷ Na této poslední zmíněné hodnotě se shoduje i Kraftová. V příspěvkových organizacích bývá tato hodnota vyšší a lze ji brát pozitivně.⁷⁸ Matematické vyjádření okamžité likvidity je následující:

$$\text{okamžitá likvidita} = \frac{PPP}{OSD}$$

PPP – pohotové platební prostředky

OSD – okamžitě splatné dluhy

Pohotová likvidita (acid test, likvidita druhého stupně) je rychlým testem finančního zdraví. Její hodnota by se měla rovnat číslu 1-1,5.⁷⁹ Hodnota menší než 1 vyjadřuje možné budoucí problémy při splácení krátkodobých dluhů. Znamená to totiž to, že hodnota krátkodobých dluhů je vyšší, než rozdíl mezi oběžnými aktivy a zásobami. Obráceně hodnota větší než 1 značí nižší efektivitu využití svěřeného majetku. V případě veřejného sektoru se tato hodnota může blížit hodnotě 2 a být stále optimální, kvůli nízké hodnotě zásob. Výpočet pohotové likvidity znázorňuje následující vzorec:⁸⁰

⁷⁶ VODÁKOVÁ, Jana. *Nástroje ekonomického řízení ve veřejném sektoru*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. ISBN 978-80-7478-324-1. s. 117.

⁷⁷ RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 7. aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2021. Finance. ISBN 978-80-271-3124-2. s. 49-

⁷⁸ KRAFTOVÁ, Ivana. *Finanční analýza municipální firmy*. Praha: C. H. Beck, 2002, xii, 206 s. ISBN 8071797782. s. 115–118.

⁷⁹ RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 7. aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2021. Finance. ISBN 978-80-271-3124-2. s. 59–63.

⁸⁰ VODÁKOVÁ, Jana. *Nástroje ekonomického řízení ve veřejném sektoru*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. ISBN 978-80-7478-324-1. s. 118–119.

$$\text{pohotová likvidita} = \frac{OA - Z}{KD}$$

OA – obezna aktiva

Z - zásoby

KD – krátkodobé dluhy

Bezna likvidita (current ratio, likvidita třetího stupně) vyjadřuje poměr mezi obeznymi aktivy a krátkodobými závazky (dluhy). Jei hodnota se pohybuje v rozmezí 1,5-2,5 a ukazuje schopnost uspokojit krátkodobé veritele. Pokud je bezna likvidita nizsi, je tu riziko nemožnosti splácet své závazky v budoucnosti.⁸¹ V prostředí prispevkovych organizací se spíše než bezna likvidita uplatní právě dva výše zmíněné ukazatele pohotove a okamzite likvidity.⁸²

$$\text{bezna likvidita} = \frac{OA}{KD}$$

OA – obezna aktiva

KD – krátkodobé dluhy

3.3.2 Zadluženost

Tento ukazatel označuje, jak organizace používá k financování aktiv cizí zdroje. Organizace se nemůže spoléhat jen na cizí zdroje, ale musí tvořit vlastní základní kapitál.⁸³ Tento ukazatel se vztahuje k finančním (kapitálovým) strukturám (pasivům) organizace. Jde o poměr mezi vlastním kapitálem a cizími zdroji. Představuje tedy rozsah využívání závazků (dluhů) v organizaci.⁸⁴

Ukazatelů zadluženosti je mnoho druhů. Celková zadluženost nebo také ukazatel veritelskeho rizika (debt ratio) vyjadřuje podíl celkových závazků k celkovým

⁸¹ VODÁKOVÁ, Jana. *Nástroje ekonomického rizeni ve veejnem sektoru*. Praha: Wolters Kluwer ˇCeska republika, 2013. ISBN 978-80-7478-324-1. s. 119.

⁸² OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. *Finanční hospodaření municipalnich učetnich jednotek: po novele zákona o učetnictvi*. V Praze: C. H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-342-4. s. 101.

⁸³ RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využítí v praxi*. 7. aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2021. Finance. ISBN 978-80-271-3124-2. s. 71–74.

⁸⁴ VODÁKOVÁ, Jana. *Nástroje ekonomického rizeni ve veejnem sektoru*. Praha: Wolters Kluwer ˇCeska republika, 2013. ISBN 978-80-7478-324-1. s. 119.

aktivům (k bilanční sumě aktiv). Její doporučená hodnota v soukromém sektoru se pohybuje v rozmezí 30-60 % podle oboru. V případě příspěvkových organizací tato hodnota může být nižší.⁸⁵

$$\text{ukazatel věřitelského rizika} = \frac{\text{cizí kapitál}}{\text{celková aktiva}}$$

CK – cizí kapitál

CA – celková aktiva

Míra finanční samostatnosti, jak už název vypovídá, popisuje, do jaké míry je organizace finančně samostatná. Čím větší míra finanční samostatnosti je, tím méně se příspěvková organizace spoléhá na cizí zdroje z vnějšku. Její výpočet je znázorněn tady:

86

$$\text{míra finanční samostatnosti} = \frac{VK}{CZ}$$

VK – vlastní kapitál

CZ – cizí zdroje

3.3.3 Rentabilita

Tento pojem vyjadřuje schopnost dosahovat zisk.⁸⁷ V případě příspěvkových organizací, které jsou, jak již bylo výše zmíněno, zřízeny zpravidla za účelem neziskové činnosti, má tento ukazatel pro hlavní činnost menší význam, lze ho však použít pro analýzu doplňkové činnosti. Pro naše účely má význam rentabilita nákladů doplňkové činnosti. Tento ukazatel poměruje zisk se náklady, které byly vynaloženy na dosažený zisk (hospodářský výsledek) doplňkové činnosti.

⁸⁵ RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 7. aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2021. Finance. ISBN 978-80-271-3124-2. s. 71–74.

⁸⁶ VODÁKOVÁ, Jana. *Nástroje ekonomického řízení ve veřejném sektoru*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. ISBN 978-80-7478-324-1. s. 122–123.

⁸⁷ VODÁKOVÁ, Jana. *Nástroje ekonomického řízení ve veřejném sektoru*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. ISBN 978-80-7478-324-1. s. 125–126.

$$\text{rentabilita nákladů} = \frac{\text{hospodářský výsledek doplňkové činnosti}}{\text{náklady doplňkové činnosti}}$$

Tento ukazatel můžeme také vyjádřit v procentech:

$$\text{rentabilita nákladů v \%} = \frac{\text{hospodářský výsledek doplňkové činnosti}}{\text{náklady doplňkové činnosti}} \times 100$$

Čím je hodnota ukazatele vyšší, tím jsou náklady doplňkové činnosti vynaloženy lépe.⁸⁸

Dalším možným ukazatelem, pokud je organizace ve své hlavní činnosti ve ztrátě a provozuje doplňkovou činnost, je míra pokrytí ztráty z hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti.

$$\text{míra pokrytí ztráty} = \frac{\text{Zisk DČ}}{\text{Ztráta HČ}} \times 100$$

Zisk DČ – zisk doplňkové činnosti

Ztráta HČ – ztráta hlavní činnosti

Pokud by byl výsledek tohoto ukazatele záporný, je na místě zvážit úpravu doplňkové činnosti, nebo její úplné vpuštění.⁸⁹

3.3.4 Autarkie

Tento ukazatel vyjadřuje míru soběstačnosti a je typický pro veřejný sektor, protože pracuje s hospodářským výsledkem. Výpočet autarkie hlavní činnosti založené na výnosech a nákladech, který vyjadřuje procentuální pokrytí nákladů hlavní činnosti svými výnosy, ukazuje následující vzorec. Hodnota autarkie by měla u příspěvkových organizací v hlavní činnosti být rovna 100 %. Hodnota větší než 100 % by měla být analyzována z hlediska svých příčin a v úvaze by mohlo být snížení úhrad od uživatelů nebo lepší využití finančních prostředků.⁹⁰

$$\text{Autarkie HČ založena na výnosech a nákladech} = \frac{\text{VHČ}}{\text{NHČ}} \times 100$$

⁸⁸ OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. V Praze: C. H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-342-4. s. 113.

⁸⁹ KRAFTOVÁ, Ivana. *Finanční analýza municipální firmy*. Praha: C. H. Beck, 2002, xii, 206 s. ISBN 8071797782. s. 107.

⁹⁰ KRAFTOVÁ, Ivana. *Finanční analýza municipální firmy*. Praha: C. H. Beck, 2002, xii, 206 s. ISBN 8071797782. s. 102–103.

HČ – hlavní činnost

VHČ – výnosy z hlavní činnosti

NHČ – náklady z hlavní činnosti⁹¹

3.3.5 Aktivita

Ukazatele aktivity hodnotí schopnost využívat vložené prostředky. Cílem je zhodnotit svůj kapitál. Dělí se do tří skupin: ukazatele doby obratu, ukazatele vázanosti a ukazatele výkonnosti.⁹² Pro příspěvkové organizace jsou tyto ukazatele aktivity zejména doplňující. V příspěvkových organizacích je možné využít ukazatel obratu kapitálu jako podílu celkových výnosů k celkovému kapitálu. Tento ukazatel by měl mít co nejvyšší hodnotu.

$$\text{obrat kapitálu} = \frac{V}{K}$$

V – výnosy celkem

K – kapitál, celková pasiva⁹³

Míra vázanosti stálých aktiv na výnosech se vypočítá následovně:⁹⁴

$$\text{míra vázanosti SA na výnosech} = \frac{SA}{V}$$

SA – stálá aktiva v zůstatkové ceně

V – výnosy celkem

3.3.6 Ukazatele financování

Mezi ukazatele financování patří:

- ukazatel finanční samostatnosti,

⁹¹ VODÁKOVÁ, Jana. *Nástroje ekonomického řízení ve veřejném sektoru*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. ISBN 978-80-7478-324-1. s. 128–129.

⁹² KRAFTOVÁ, Ivana. *Finanční analýza municipální firmy*. Praha: C. H. Beck, 2002, xii, 206 s. ISBN 8071797782. s. 115–120

⁹³ KRAFTOVÁ, Ivana. *Finanční analýza municipální firmy*. Praha: C. H. Beck, 2002, xii, 206 s. ISBN 8071797782. s. 119–120.

⁹⁴ OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. V Praze: C. H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-342-4. s. 114.

- ukazatel věřitelského rizika,
- míra zadluženosti vlastního kapitálu,
- míra oddlužování.

Míra finanční nezávislosti popisuje stabilitu organizace. Jde o poměr vlastního kapitálu k celkovému kapitálu subjektu. Může být uváděna v procentech. Ve veřejném sektoru a zvláště u příspěvkových organizací se hodnoty finanční nezávislosti mohou pohybovat kolem hodnoty 70 % a výše.⁹⁵ Hodnoty pod 30 % značí finanční nestabilitu., hodnoty pod 50 % bychom měli dále analyzovat.⁹⁶

$$\text{míra finanční nezávislosti} = \frac{VK}{CK} \times 100$$

VK – vlastní kapitál

CK – celkový kapitál

⁹⁵ OTRUSINOVÁ, Milana; KUBÍČKOVÁ, Dana. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek po novele zákona o účetnictví*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011, 178 s. ISBN 978-80-7400-342-4. s. 104

⁹⁶ KRAFTOVÁ, Ivana. *Finanční analýza municipální firmy*. Praha: C. H. Beck, 2002, xii, 206 s. ISBN 8071797782. s. 127.

II. Praktická část

4 Domov seniorů Prostějov, p. o.

Pro analýzu hospodaření v této práci byla z Registru poskytovatelů sociálních služeb vybrána sociální služba Domov seniorů Prostějov, příspěvková organizace. Domov seniorů Prostějov je příspěvková organizace Olomouckého kraje, která byla zřízena 1. ledna v roce 2004 na dobu neurčitou rozhodnutím Zastupitelstva Olomouckého kraje, tehdy jako Domov důchodců Prostějov. Hlavním účelem této organizace je poskytování sociálních služeb v oblasti sociální péče. Jménem organizace jedná ředitel jmenovaný Radou Olomouckého kraje jako její statutární orgán, nebo je oprávněn jednat jeho zástupce. Od 3. 1. 2022 funkci zastává ředitel Mgr. Marek Němec.⁹⁷

Domov seniorů Prostějov má kromě hlavní činnosti od zřizovatele schválenou vedlejší činnost – výrobu, obchod a služby, mimoškolní výchovu a vzdělávání, pořádání kurzů a školení. Dále je předmětem vedlejší činnosti také praní, žehlení, opravy a údržba, ubytovací služby, hostinská činnost a pronájem nemovitého majetku.⁹⁸ Ceník poskytovaných služeb Domova seniorů Prostějov znázorňuje Tabulka 5.

Tabulka 5 Ceník služeb Domova seniorů Prostějov v Kč

	Jeden den v Kč	Měsíc únor v Kč	Měsíc březen v Kč
Ubytování jednolůžkový pokoj	170	4 760	5 270
Ubytování dvoulůžkový pokoj	140	3 920	4 340
Strava	165	4 620	5 115
Ubytování + strava jednolůžko	335	9 380	10 385
Ubytování + strava dvoulůžko	305	8 540	9 455

Zdroj: domovpv.cz/sluzby/cenik, vlastní zpracování

Z ceníku Domova seniorů Prostějov je patrné, že jejich ceny nedosahují maximálních možných hodnot, které upravuje již dříve zmíněná vyhláška 505/2006 Sb.

⁹⁷ Informace o změně vedení DS. *Domov seniorů Prostějov* [online]. Prostějov, 2022 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <https://www.domovpv.cz/ze-zivota-domova/dulezite-oznameni/informace-o-zmene-vedeni-ds>

⁹⁸ Zřizovací listina příspěvkové organizace

V případě stravy je možné zvýšit cenu o 40 Kč denně. Pro ubytování v jednolůžkovém pokoji by bylo možno tuto částku navýšit o 80 Kč na den, se stravou o 120 Kč. U dvoulůžkového pokoje dokonce o 110 Kč za den, se stravou o 150 Kč.

4.1 Zdroje financování Domova seniorů Prostějov

Nejvýznamnější zdroj financování Domova seniorů Prostějov představují dotace Ministerstva práce a sociálních věcí. Tyto dotace MPSV se v průběhu let 2016 až 2020 každoročně zvyšovaly. Největší změnu o 40 % z 22 283 tisíc Kč na 31 233 tisíc Kč zaznamenala výše dotací v roce 2018. Po tomto roce množství finančních prostředků nadále stoupal, až dosáhl 37 367 tisíc Kč, což představuje nárůst o 18 574 tisíc Kč oproti roku 2016.

Tabulka 6 Hodnota dotací MPSV pro Domov seniorů Prostějov v letech 2016-2020 v tis. Kč

	2016	2017	2018	2019	2020
dotace MPSV	18 793	22 283	31 233	34 627	37 367

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

Příspěvek zřizovatele, tedy Olomouckého kraje, se v čase vyvíjel nelineárně. V domově seniorů sloužil jako příspěvek na provoz a na mzdy, dále pak na odpisy. V roce 2016 oproti roku předešlému klesl o 328 tisíc Kč na 8 947 tisíc Kč. Rok 2017 přinesl pokles příspěvku Olomouckého kraje na 7 356 tisíc Kč. V roce 2018 však příspěvek zřizovatele prudce vzrostl oproti předchozímu roku o 80,3 % na 13 265 tisíc Kč díky příspěvku na provoz organizace. V následujícím roku se objem prostředků poskytnutých z rozpočtu zřizovatele opět snížil na 11 333 tisíc Kč. V roce 2020 se příspěvek Olomouckého kraje zase zvýšil na 15 453 tisíc Kč.

Tabulka 7 Příspěvek zřizovatele v tis. Kč

	2016	2017	2018	2019	2020
neinvestiční příspěvek	8 947	7 356	13 265	11 333	15 453

Zdroj: Schválený rozpočet Olomouckého kraje v letech 2016-2020, vlastní zpracování

Tabulka 8 ukazuje, jak se vyvíjely příjmy z prodeje služeb Domova ve sledovaném období. Tržby z prodeje služeb – úhrada uživatelů – v roce 2016 oproti minulému období vzrostly, v dalších letech sledovaného období pak ale klesaly. Prodej

služeb je v organizaci spojen s ubytováním a stravou. V letech 2015–2019 byla cena stravy 150 Kč,⁹⁹ v roce 2020 došlo k navýšení na 165 Kč. Cena ubytování zůstala v sledovaném období na stejné úrovni.¹⁰⁰

Tabulka 8 Tržby v prodeje služeb v letech 2016–2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Služby	24 816	24 647	24 115	23 975	23 171
Zdravotní pojištění	883	969	1 492	2 485	3 219
Příspěvek na péči, ostatní	12 260	12 059	12 741	14 323	14 438

Zdroj: výroční zprávy Domova seniorů Prostějov p. o., vlastní zpracování

Tržby ze zdravotního pojištění se každým rokem sledovaného období zvyšovaly, i když počet uživatelů zařízení v letech 2018–2020 klesal. Tento jev může být způsoben narůstajícím počtem uživatelů s úplnou a těžkou závislostí na jiné osobě. V roce 2016 bylo osob s úplnou závislostí v Domově seniorů Prostějov 14, v roce 2020 to bylo 29. Tito lidé využívají lékařské služby zařízení ve větší míře. Počet uživatelů s lehkou závislostí a středně těžkou závislostí naopak klesl, což pravděpodobně znamená, že se těmito osobám zhoršil zdravotní stav a potřebují tak náročnější péči zdravotníků v zařízení a větší objem úhrad ze zdravotního pojištění. Tržby ze zdravotního pojištění v sobě v roce 2020 kromě pravidelné péče ještě zahrnovaly testování uživatelů a návštěv na Covid-19.

Z Tabulka 8 je patrné, že vyjma roku 2017 tržby z příspěvku na péči a dalších příspěvků rostly. I toto je způsobené vyšším počtem uživatelů s těžkou a úplnou závislostí, kteří pobírají vyšší příspěvky na péči (výše příspěvku viz Tabulka 2).

Tabulka 9 Počet uživatelů Domova v letech 2016–2020 k 31. 12.

	2016	2017	2018	2019	2020
Počet uživatelů	239	244	224	224	193

Zdroj: Výroční zprávy Domova seniorů Prostějov 2016–2020, vlastní zpracování

⁹⁹ Domov seniorů Prostějov, příspěvková organizace. *Výroční zpráva za rok 2019* [online]. Prostějov, 2020 [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://www.domovpv.cz/system/ajax/download/getdownloadzipfile?actionName=getZIPDownload&documentID=4143&nodeClass=DSPPraha.Tenders&attachmentField=TendersFiles&documentName=Vyrocnizprava2019>

¹⁰⁰ Domov seniorů Prostějov, příspěvková organizace. *Výroční zpráva za rok 2020* [online]. Prostějov, 2021 [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://www.domovpv.cz/system/ajax/download/getdownloadzipfile?actionName=getZIPDownload&documentID=8759&nodeClass=DSPPraha.Tenders&attachmentField=TendersFiles&documentName=Vyrocnizprava2020>

4.1.1 Fondy Domova seniorů Prostějov

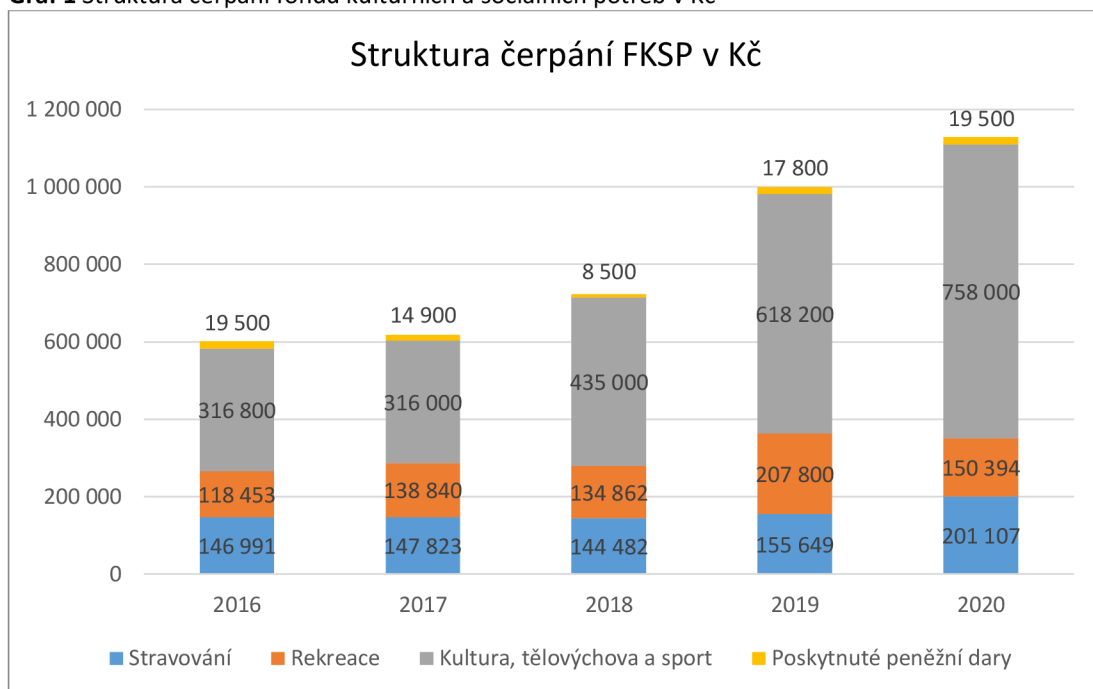
V následujících odstavcích následuje popis tvorby, čerpání a konečný stav fondů příspěvkové organizace Domov seniorů Prostějov. Tvorba fondu kulturních a sociálních potřeb (FKSP) se v analyzovaných letech 2016–2020 každoročně zvyšovala a zahrnovala pouze příjem ze základního přídělů. Zvyšování základního přídělů je dáno zvyšujícími se mzdovými náklady, z kterých se základní příděl vypočítává. Peněžní dary určené pro fond ani náhrady škod a pojistná plnění vztahující se k majetku pořízenému z fondu se na tvorbě fondu kulturních a sociálních potřeb nepodílely.

Tabulka 10 Fond kulturních a sociálních potřeb v Kč

	2016	2017	2018	2019	2020
I. Počáteční stav fondu	182 473,32	42 096,32	116 260,32	174 208,32	99 188,32
II. Tvorba fondu	461 367,00	691 727,00	780 792,00	924 429,00	1 113 062,00
Základní příděl	461 367,00	691 727,00	780 792,00	924 429,00	1 113 062,00
III. Čerpání fondu	601 744,00	617 563,00	722 844,00	999 449,00	1 129 000,54
Stravování	146 991,00	147 823,00	144 482,00	155 649,00	201 107,00
Rekreace	118 453,00	138 840,00	134 862,00	207 800,00	150 393,54
Kultura, sport	316 800,00	316 000,00	435 000,00	618 200,00	758 000,00
Poskytnuté peněžní dary	19 500,00	14 900,00	8 500,00	17 800,00	19 500,00
IV. Konečný stav fondu	42 096,32	116 260,32	174 208,32	99 188,32	83 249,78

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

Z FKSP bylo ve všech sledovaných letech čerpáno na stravování, rekreaci, kulturu a sportovní vyžití, na poskytnutí peněžní darů. Největší část prostředků z fondů byla v průběhu sledovaného období poskytnuta na kulturu, tělovýchovu a sport. Nejmenší část pak na peněžní dary.

Graf 1 Struktura čerpání fondu kulturních a sociálních potřeb v Kč

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

Rezervní fond Domova seniorů Prostějov byl v roce 2016 tvořen účelovými peněžními dary například na každoroční akci Gulášení, na sportovní hry a další.¹⁰¹ Ve stejném roce bylo čerpáno z fondu 60 269 Kč, konečný stav fondu k 31. 12. byl 19 387 Kč. V následujících letech do roku 2019 se vklady do fondu skládaly z peněžních darů účelových i neúčelových. V roce 2017 byla čerpána částka 77 297 Kč. V roce 2020 fond kromě peněžních darů tvořil i zlepšený hospodářský výsledek 41 731 Kč, neúčelové peněžní dary v tomto roce nebyly.

Tabulka 11 Rezervní fond v Kč

	2016	2017	2018	2019	2020
I. Počáteční stav fondu	25 746,03	19 387,03	13 518,03	63 382,55	63 352,77
II. Tvorba fondu	53 910,00	71 428,00	128 470,00	126 625,00	173 020,82
Zlepšený výsledek hospodaření	0	0	0	0	41 730,82
Peněžní dary - účelové	53 910,00	47 428,00	96 470,00	108 625,00	131 290,00
Peněžní dary - neúčelové	0	24 000,00	32 000,00	18 000,00	0
III. Čerpání fondu	60 269,00	77 297,00	78 605,48	126 654,78	35 518,13

¹⁰¹ Domov seniorů Prostějov, příspěvková organizace. *Výroční zpráva za rok 2019* [online]. Prostějov, 2020 [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://www.domovpv.cz/system/ajax/download/getdownloadzipfile?actionName=getZIPDownload&documentID=4143&nodeClass=DPSPraha.Tenders&attachmentField=TendersFiles&documentName=VyrocniZprava2019>

IV. Konečný stav fondu	19 387,03	13 518,03	63 382,55	63 352,77	200 855,46
------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	------------

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

Čerpání fondu v roce 2020 oproti minulým letům prudce kleslo (jen 35 518 Kč), hlavně v důsledku pandemie Covidu-19 a nemožnosti pořádat zmíněné společenské a sportovní akce v Domově seniorů Prostějov. Konečný stav fondu se tak dostal na nejvyšší hodnotu ze všech sledovaných let – 200 855 Kč.

Graf 2 Čerpání rezervního fondu 2016–2020

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

Následující Tabulka 12 ukazuje počáteční stav investičního fondu, jeho tvorbu, čerpání a konečný stav.

Tabulka 12 Investiční fond

Investiční fond	2016	2017	2018	2019	2020
I. Počáteční stav fondu	63 102,40	33 395,70	79 971,70	104 598,70	38 201,70
II. Tvorba fondu	1 704 632,00	2 346 340,00	2 093 581,00	2 193 577,00	2 531 657,00
Peněžní prostředky ve výši odpisů hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku	1 652 632,00	2 022 607,00	2 093 581,00	2 193 577,00	2 203 907,00
Investiční příspěvek od zřizovatele	0	313 733,00	0	0	327 750,00
Peněžní dary a	52 000,00	10 000,00	0	0	0

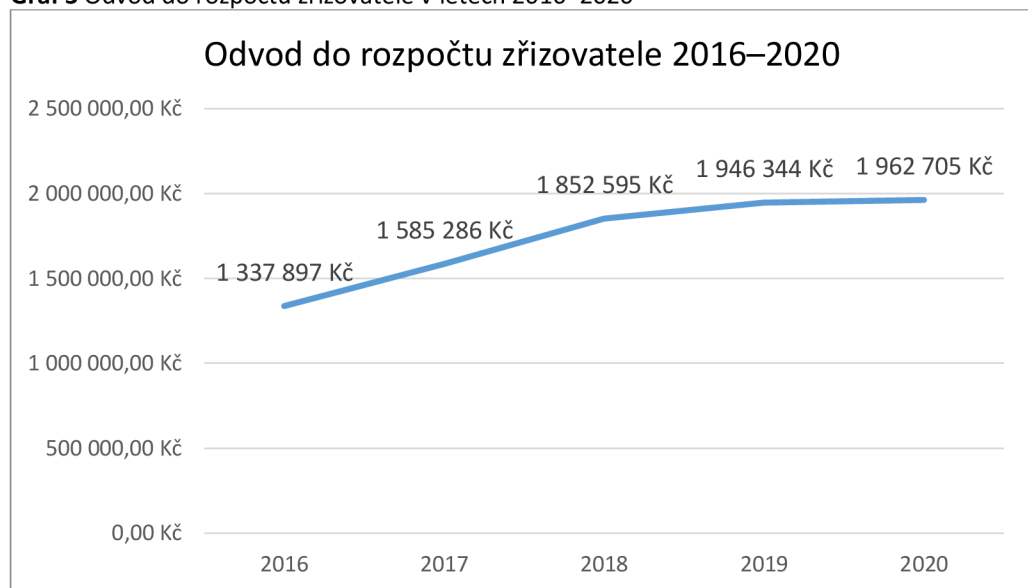
příspěvky od jiných subjektů					
III. Čerpání fondu	1 734 338,70	2 299 764,00	2 068 954,00	2 259 974,00	2 455 463,00
Pořízení a technické zhodnocení hmotného a nehmotného DM	186 500,00	672 128,00	216 359,00	313 630,00	492 758,00
Odvod do rozpočtu zřizovatele	1 337 897,00	1 585 286,00	1 852 595,00	1 946 344,00	1 962 705,00
Navýšení prostředků na financování údržby a oprav majetku	209 941,70	42 350,00	0	0	0
IV. Konečný stav fondu	33 395,70	79 971,70	104 598,70	38 201,70	114 395,70

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

V roce 2016 obdržela příspěvková organizace peněžní dary do investičního fondu ve výši 52 000 Kč. Následující rok získala další dar 10 000 Kč. V dalších letech 2018–2020 organizace neobdržela další peněžní dary ani příspěvky od jiných subjektů určené do investičního fondu.

V roce 2017 byl organizaci poskytnut investiční příspěvek od zřizovatele 313 733 Kč. Odvod do rozpočtu zřizovatele nabýval ve sledovaném období stále větší hodnoty, jak můžeme vidět v Graf 3. Nejvíce rostl v letech 2016-2018.

Graf 3 Odvod do rozpočtu zřizovatele v letech 2016–2020

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

Výše fondu odměn, kterou znázorňuje Tabulka 13, zůstala v průběhu sledovaného období stejná.

Tabulka 13 Fond odměn

	2016	2017	2018	2019	2020
Fond odměn	256 627,00	256 627,00	256 627,00	256 627,00	256 627,00

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

4.2 Finanční analýza Domova seniorů Prostějov, p. o.

V následující části práce bude vypracována finanční analýza Domova seniorů Prostějov, p. o. Nejprve dojde k analýze výnosu, nákladů a výsledku hospodaření. Následovat bude horizontální a vertikální analýza výnosů a nákladů příspěvkové organizace Domov seniorů Prostějov, na konci výpočet vybraných ukazatelů vhodných pro finanční analýzu příspěvkové organizace.

4.2.1 Výnosy, náklady a výsledek hospodaření hlavní činnosti

Náklady i výnosy hlavní činnosti Domova seniorů Prostějov se ve sledovaném období zvyšovaly. V roce 2016 byl hospodářský výsledek hlavní činnosti organizace nulový kvůli vyrovnaným výnosům s náklady. V roce 2017 a 2018 se dostal na stejnou výši 248 862,60 Kč. V roce 2019 pak vzrostl o 4 838,05 Kč na 253 700,65 Kč. V roce 2020 opět výsledek hospodaření vzrostl, tentokrát nejvíce ve sledovaném období o 9 679,91 Kč na hodnotu 263 380,56 Kč.

Tabulka 14 Výnosy, náklady a výsledek hospodaření hlavní činnosti v letech 2016–2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Výnosy celkem	63 019 744,67	69 897 877,01	76 187 116,49	86 399 894,46	102 594 774,68
Náklady celkem	63 019 744,67	69 649 014,41	75 938 253,89	86 146 193,81	102 331 394,12
Výsledek hospodaření	0,00	248 862,60	248 862,60	253 700,65	263 380,56

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

4.2.2 Výnosy, náklady a výsledek hospodaření doplňkové činnosti

Tabulka 15 ukazuje, že výsledek hospodaření doplňkové činnosti Domova seniorů Prostějov byl ve sledovaném období vždy kladný. To je v příspěvkové organizaci předpokladem pro provozování jakékoliv doplňkové činnosti. Hodnota hospodářského výsledku ve sledovaném období až na rok 2018 a 2019 rostla. Nejvýše se dostala v roce 2020 – na 117 419 Kč. Nejmenší výsledek hospodaření 48 302 Kč byl v roce 2016.

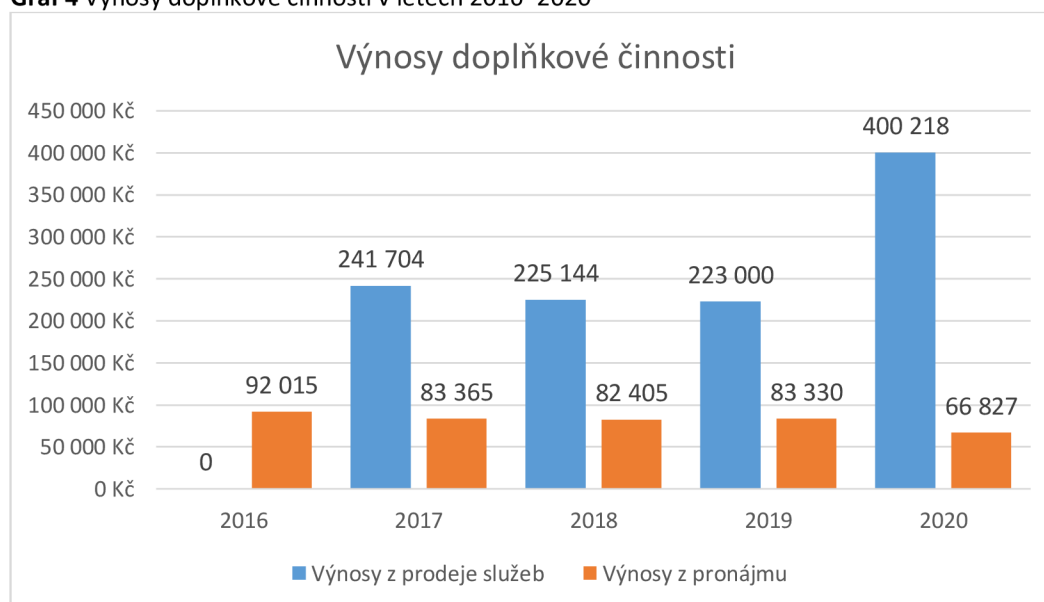
Tabulka 15 Výnosy, náklady a výsledek hospodaření doplňkové činnosti 2016–2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Výnosy celkem	92 015	325 069	307 549	306 330	467 045
Náklady celkem	43 713	253 677	241 202	240 749	349 626
Výsledek hospodaření	48 302	71 392	66 347	65 581	117 419

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

V Graf 4 **Chyba! Nenalezen zdroj odkazů.** můžeme vidět strukturu výnosů doplňkové činnosti organizace, které kopírovaly trend vývoje hospodářského výsledku. V roce 2016 tvořily výnosy doplňkové činnosti pouze výnosy z pronájmu. V dalších letech to byly i výnosy z prodeje služeb.

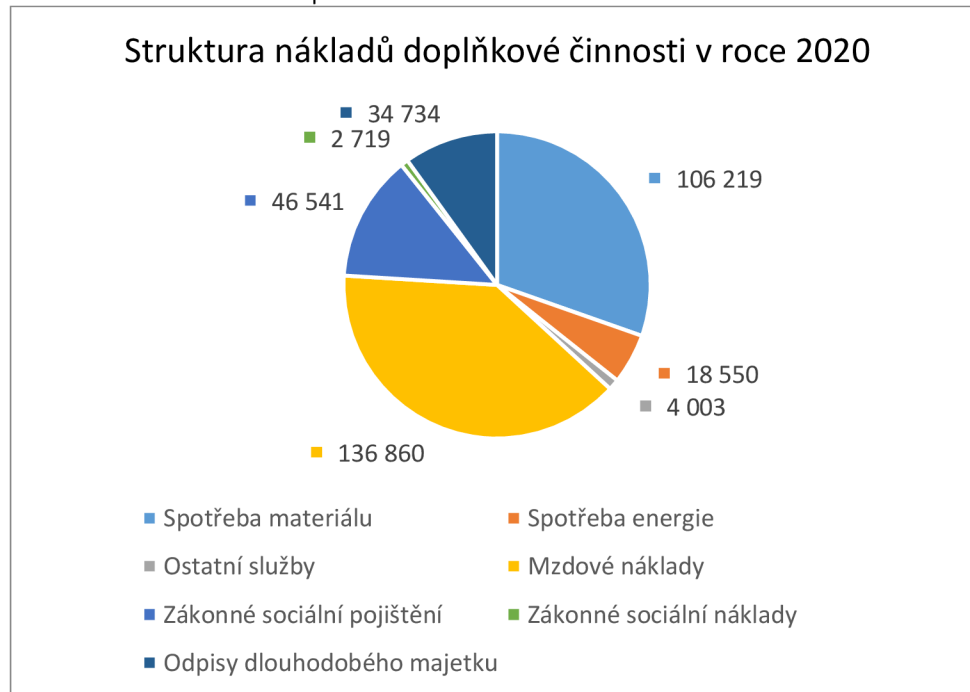
Graf 4 Výnosy doplňkové činnosti v letech 2016–2020

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

Náklady doplňkové činnosti v roce 2020 zobrazuje následující Graf 5. Stejně jako výnosy a výsledek hospodaření, celkové náklady rostly v letech 2017 a 2020, v ostatních letech sledovaného období došlo k poklesu.

Graf 5 Struktura nákladů doplňkové činnosti v roce 2020

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

4.2.3 Horizontální analýza nákladů hlavní činnosti

Náklady se ve všech sledovaných letech zvyšovaly. Největší změna nastala v roce 2020 oproti roku minulému o 16 185,20 tisíc Kč. V tomto roce také nastal prudký nárůst spotřeby materiálu o 3 305,16 tisíc Kč. Mzdové náklady rostly po celé období, mezi roky 2017/2016 o 12,38 %, v letech 2020/2019 byl rozdíl již 20,37 %. Náklady na reprezentaci se v průběhu 2016–2020 neměnily, každý rok činily 3 000 Kč. Horizontální analýzu nákladů podrobněji zobrazuje Tabulka 16.

Tabulka 16 Horizontální analýza nákladů HČ v tis. Kč a %

	2017/2016		2018/2017		2019/2018		2020/2019	
	změna	%	změna	%	změna	%	změna	%
NÁKLADY CELKEM	6 629,27	10,52	6 289,24	9,03	10 207,94	13,44	16 185,20	18,79
Spotřeba materiálu	810,97	8,66	475,89	4,67	-507,24	-4,76	3 305,16	32,57

Spotřeba energie	-312,96	-8,22	468,64	13,41	360,02	9,09	-283,05	-6,55
Opravy a udržování	1 095,00	200,29	-367,55	-22,39	454,65	35,68	-558,40	-32,30
Cestovné	-0,32	-4,55	-0,58	-8,46	6,51	104,69	-4,97	-39,05
Náklady na reprezentaci	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostatní služby	-961,50	-25,37	70,96	2,51	376,08	12,97	-165,81	-5,06
Mzdové náklady	3 852,10	12,38	4 512,11	12,91	7 077,22	17,93	9 481,19	20,37
Zákonné sociální pojištění	1 286,87	12,38	1 479,68	12,67	2 372,60	18,03	2 954,11	19,02
Jiné sociální pojištění	11,56	9,09	23,45	16,91	19,04	11,75	45,57	25,15
Zákonné sociální náklady	242,50	32,55	161,90	16,39	249,56	21,71	83,07	5,94
Jiné daně a poplatky	3,00	66,67	-3,00	-40,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Jiné pokuty a penále	0,00	x	15,00	x	-15,00	-100,00	0,50	x
Odpisy DM	281,30	16,51	74,27	3,74	99,67	4,84	9,87	0,46
Náklady z vyřazených pohledávek	-4,50	-13,43	2,16	7,45	-14,98	-48,06	11,68	72,19
Náklady z drobného DM	325,13	23,53	-627,35	-36,76	-270,08	-25,02	1 305,15	161,25
Ostatní náklady z činnosti	0,12	2,30	3,66	68,63	-0,11	-1,24	1,14	12,79

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

4.2.4 Horizontální analýza výnosů hlavní činnosti

Z horizontální analýzy výnosů hlavní činnosti je patrné, že výnosy Domova seniorů Prostějov každým rokem rostly. Mezi lety 2016 a 2017 to bylo o 6 878,13 tisíc Kč, podobně mezi lety 2017 a 2018 o 6 289,24 tisíc Kč. V roce 2019 tento rozdíl celkových výnosů oproti roku 2018 stoupl o 10 212,78 tisíc Kč, tedy 13,40 %. Mezi lety 2019 a 2020 to bylo už 18,74 %.

Z Tabulka 17 vidíme, že se výnosy z transferů meziročně vždy zvyšovaly a jejich změna oproti roku minulému nikdy nebyla záporná. To se ovšem nedá tvrdit o výnosech z činnosti. Ty v roce 2017 oproti roku 2016 klesly o 1,36 %, tedy 522,82 tisíc Kč.

Tabulka 17 Horizontální analýza výnosů HČ

		2017/2016		2018/2017		2019/2018		2020/2019	
		absolutní změna	%	absolutní změna	%	absolutní změna	%	absolutní změna	%
	VÝNOSY CELKEM	6 878,13	10,91	6 289,24	9,00	10 212,78	13,40	16 194,88	18,74
I.	Výnosy z činnosti	-522,82	-1,36	672,56	1,78	2 501,64	6,49	-55,20	-0,13
	Výnosy z prodeje služeb	-283,20	-0,75	673,85	1,79	2 434,68	6,35	44,09	0,11
	Čerpání fondů	-228,77	-71,74	-11,51	-12,78	48,05	61,13	-91,14	-71,96
	Ostatní výnosy z činnosti	-10,85	-8,57	10,22	8,84	18,91	15,02	-8,15	-5,63
II.	Výnosy z transferů	7 400,95	30,07	5 616,68	17,54	7 711,14	20,49	16 250,08	35,84

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

4.2.5 Vertikální analýza nákladů hlavní činnosti

Největší díl z nákladů hlavní činnosti tvořily mzdové náklady. V roce 2016 to byla skoro polovina celkových nákladů (49,36 %), o rok později to již bylo více jak polovina (50,19 %) a nadále tento podíl rostl. V posledním sledovaném roce 2020 představovaly mzdové náklady 54,75 %. Dalšími méně zastoupenými procentními

náklady bylo zákonné sociální pojištění, jež souvisí se mzdovými náklady a mělo také vzrůstající trend.

Spotřeba materiálu měla také nezanedbatelné zastoupení mezi celkovými náklady. Až na rok 2020 její procentní zastoupení klesalo. Na vzrůst spotřeby materiálu na celkových nákladech měla nepochybně vliv pandemie Covidu-19, která byla v sociálních službách náročná na respirátory, ochranné obleky a desinfekci.

Ostatní položky nákladů, jako je spotřeba energie, odpisy dlouhodobého majetku, zákonné sociální náklady a další se na celkových nákladech podílely nejvýše v jednotkách procent.

Tabulka 18 Vertikální analýza nákladů hlavní činnosti

	2016	2017	2018	2019	2020
	%	%	%	%	%
NÁKLADY CELKEM	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Spotřeba materiálu	14,87	14,62	14,03	11,78	13,15
Spotřeba energie	6,04	5,02%	5,22	5,02	3,95
Opravy a udržování	0,87	2,36	1,68	2,01	1,14
Cestovné	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Ostatní služby	6,01	4,06	3,82	3,80	3,04
Mzdové náklady	49,36	50,19	51,97	54,03	54,75
Zákonné sociální pojištění	16,49	16,77	17,33	18,03	18,07
Jiné sociální pojištění	0,20	0,20	0,21	0,21	0,22
Zákonné sociální náklady	1,18	1,42	1,51	1,62	1,45
Jiné daně a poplatky	0,01	0,01	0,016%	0,01	0,00
Jiné pokuty a penále	0,00	0,00	0,02	0,00	0,00
Odpisy dlouhodobého majetku	2,70	2,85	2,71	2,51	2,12

Náklady z vyřazených pohledávek	0,05	0,04	0,04	0,02	0,03
Náklady z drobného dlouhodobého majetku	2,19	2,45	1,42	0,94	2,07
Ostatní náklady z činnosti	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

4.2.6 Vertikální analýza výnosů hlavní činnosti

Výnosy z hlavní činnosti Domova seniorů Prostějov se skládaly v roce 2016 většinou z výnosů z prodeje služeb (60,23 %), dále pak 39,06 % výnosy z transferů. Zbytek tvořilo čerpání fondů (0,51 %) a ostatní výnosy (0,20 %). V roce 2017 podíl výnosů z prodeje služeb na celkových výnosech klesl na 53,90 %, výnosy z transferů naopak vzrostly na 45,81 %. Tento trend vzrůstu výnosů z transferů a pokles výnosů z prodeje služeb v následujících letech sledovaného období pokračoval. V roce 2019 již výnosy z transferů tvořily největší část celkových výnosů, konkrétně 52,48 %, výnosy z prodeje služeb tvořily už jen 47,20 %. V posledním roce analyzovaného období představovaly výnosy z transferů 60,04 % a výnosy z prodeje služeb 39,80 % celkových výnosů.

Tabulka 19 Vertikální analýza výnosů hlavní činnosti

		2016	2017	2018	2019	2020
		%	%	%	%	%
A.	VÝNOSY CELKEM	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000
I.	Výnosy z činnosti	60,94	54,19	50,60	47,52	39,96
	Výnosy z prodeje služeb	60,23	53,90	50,34	47,20	39,80
	Čerpání fondů	0,51	0,13	0,10	0,15	0,03
	Ostatní výnosy z činnosti	0,20	0,17	0,17	0,17	0,13
II.	Výnosy z transferů	39,06	45,81	49,40	52,48	60,04

4.2.7 Vertikální analýza nákladů doplňkové činnosti

V roce 2016 tvořily největší část nákladů doplňkové činnosti odpisy dlouhodobého majetku (49,72 %) a spotřeba energie (36,54 %). V následujícím roce se ovšem poměr nákladů změnil a největší část tvořila spotřeba materiálu (39,07 %), mzdové náklady (26,09 %) a opět odpisy dlouhodobého majetku (14,69 %), které již však nemají největší zastoupení. V letech 2018 a 2019 se procentní podíl nákladů příliš oproti roku 2017 neměnil. V roce 2020 mzdové náklady tvořily 39,14 % celkových nákladů. Druhou nejvyšší položkou byla spotřeba materiálu 30,38 % a dále pak zákonné sociální pojištění (13,31 %), které souvisí se zaměstnanci a růstem mzdových nákladů. Spotřeba energie naopak klesla na 5,31 % z celkových nákladů.

Tabulka 20 Vertikální analýza nákladů vedlejší činnosti

	2016	2017	2018	2019	2020
	%	%	%	%	%
NÁKLADY CELKEM	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Spotřeba materiálu	0,00	39,07	38,27	35,68	30,38
Spotřeba energie	36,54	8,52	8,63	8,84	5,31
Ostatní služby	12,69	2,23	2,33	2,35	1,14
Mzdové náklady	0,69	26,09	26,99	28,61	39,14
Zákonné sociální pojištění	0,36	8,89	9,18	9,73	13,31
Zákonné sociální náklady	0,00	0,52	0,53	0,56	0,78
Odpisy dlouhodobého majetku	49,72	14,69	14,08	14,24	9,93

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

4.2.8 Vertikální analýza výnosů doplňkové činnosti

V roce 2016 tvořily 100 % z celkových výnosů doplňkové činnosti výnosy z pronájmu – celkem 92 015 Kč. Domov seniorů Prostějov pronajímá kantýnu, kavárnu, ordinaci pro praktického lékaře a psychiatra, dále pak prostory pro kadeřnici a pedikérku. V roce 2017 se k pronájmu přidaly ještě stravovací služby o víkendech, prázdninách a svátcích pro organizaci Charita Prostějov – Domov Daliborka.¹⁰² Tyto výnosy z prodeje služeb tvořily 74,35 % z celkových výnosů doplňkové činnosti. Podobně tomu bylo i v letech 2018 a 2019, kdy se výnosy z prodeje služeb pohybovaly na 73,21 % a 72,80 % celkových výnosů doplňkové činnosti. V roce 2020 se snížil výnos z pronájmu na pouhých 14,31 % z celkových výnosů doplňkové činnosti. Výnosy z prodeje služeb byly v tomto roce 400 218 Kč (85,69 % z celkových výnosů doplňkové činnosti).

Tabulka 21 Vertikální analýza výnosů vedlejší činnosti v %

	2016	2017	2018	2019	2020
	%	%	%	%	%
VÝNOSY CELKEM	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Výnosy z prodeje služeb	0,00	74,35	73,21	72,80	85,69
Výnosy z pronájmu	100,00	25,65	26,79	27,20	14,31

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

4.2.9 Likvidita

Jako první z ukazatelů likvidity se zaměříme na běžnou likviditu. Ta se pohybovala v intervalu hodnot 1,05–1,08. To je méně, než doporučená hodnota (1,5–2,5). Čím je hodnota vyšší, tím je větší schopnost uhrazovat krátkodobé dluhy. Nejvyšší hodnoty dosáhla běžná likvidita v roce 2018. Ve sledovaném období běžná likvidita příliš neměnila.

Tabulka 22 Běžná likvidita

	2016	2017	2018	2019	2020
Oběžná aktiva	11855236,22	14069359,44	13624929,61	16378669,54	21335143
Krátkodobé závazky	11269005,15	13296865,37	12637479,02	15451552,73	20134580
běžná likvidita	1,05	1,06	1,08	1,06	1,06

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

¹⁰² Výroční zpráva 2018. s. 8

Pohotová likvidita se ve všech sledovaných letech, kromě roku 2018 a 2020 blížila k ideální hodnotě 1. V roce 2018 a 2020 ji nepatrně překročila na hodnotu 1,01. V roce 2017 byl ukazatel pohotovosti nejnižší (0,96). Lze však říct, že je poměr mezi krátkodobými pohledávkami a krátkodobými závazky ve všech analyzovaných letech vyvážený.

Tabulka 23 Pohotová likvidita

	2016	2017	2018	2019	2020
OA	11 855 236,22	14 069 359,44	13 624 929,61	16 378 669,54	21335143,22
Z	963 495,37	1 292 356,88	895 195,54	1 094 983,87	944941,65
KD	11 269 005,15	13 296 865,37	12 637 479,02	15 451 552,73	20 134 580,08
pohotová likvidita	0,97	0,96	1,01	0,99	1,01

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

Okamžitá likvidita ve sledovaných letech 2016–2020 pohybovala v rozmezí 0,9. K doporučené hodnotě podle Ministerstva průmyslu a obchodu 0,2 se Domov seniorů Prostějov nepřiblížil, ale splňuje standardní hodnotu pohybující se kolem 1.¹⁰³ To značí, že je příspěvková organizace schopna splácet svoje krátkodobé závazky. Hodnota pohotovostních platebních prostředků se ve sledovaném období každoročně zvyšovala, mimo rok 2018, kdy klesla na 12 126 861,35 Kč. Stejně na tom byly i krátkodobé závazky, které dosáhly svého minima ve sledovaných letech také v roce 2018. Okamžitá likvidita v roce 2017 dosáhla nejnižší hodnoty – 0,93.

Tabulka 24 Okamžitá likvidita

	2016	2017	2018	2019	2020
PPP	10 583 299,10	12 328 083,73	12 126 861,35	14 534 229,20	19 529 413,40
OSD (KD)	11 269 005,15	13 296 865,37	12 637 479,02	15 451 552,73	20 134 580,08
okamžitá likvidita	0,94	0,93	0,96	0,94	0,97

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

4.2.10 Zadluženost

Míra věřitelského rizika (celková zadluženost) se v období 2016-2020 zvyšovala, jen v roce 2018 byla stejná jako v roce předchozím. Jak už bylo výše zmíněno,

¹⁰³ OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. V Praze: C. H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-342-4. s. 102.

doporučená hodnota pro veřejný sektor je 30–60 %, těmto hodnotám se Domov seniorů Prostějov ani v jednom ze sledovaných roků nepřiblížil. Vzhledem k povaze příspěvkových organizací to však nelze považovat za negativní věc. V roce 2020 dosáhla celková zadluženost nejvyšší hodnoty 21 %.

Tabulka 25 Celková zadluženost v %

	2016	2017	2018	2019	2020
cizí kapitál	11269005,15	13296865,37	12637479,02	15451552,73	20134580,08
celková aktiva	91859441,53	92765435,75	91677153,92	93195846,85	96441171,53
Celková zadluženost	12%	14%	14%	17%	21%

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

Druhým ukazatelem zadluženosti Domova seniorů Prostějov popsaným v této práci je míra finanční samostatnosti. Nejmenší hodnota míry finanční samostatnosti ve sledovaném období byla v roce 2020 a to konkrétně 3,79. Nejvyšší hodnota byla v roce 2016 – 7,15. Od tohoto roku klesla na 5,98. Následně znovu vzrostla, ale již na menší hodnotu – 6,25. V posledních dvou letech sledovaného období míra finanční samostatnosti dále klesala.

Tabulka 26 Míra finanční samostatnosti

	2016	2017	2018	2019	2020
vlastní kapitál	80 590 436,38	79 468 570,38	79 039 674,9	77 744 294,12	76 306 591,45
cizí zdroje	11 269 005,15	13 296 865,37	12637479,02	15451552,73	20134580,08
míra finanční samostatnosti	7,15	5,98	6,25	5,03	3,79

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

4.2.11 Rentabilita nákladů doplňkové činnosti

Tabulka 27 Rentabilita nákladů doplňkové činnosti

	2016	2017	2018	2019	2020
hospodářský výsledek DČ	48 302,00	71 392,00	66 347,00	65 581,00	11 7419,00
náklady na činnost	43 713,00	253 677,00	241 202,00	240 749,00	349 626,00
rentabilita nákladů	1,10498021	0,281428746	0,2750682	0,272404039	0,335841728
Rentabilita nákladů v %	110,50%	28,14%	27,51%	27,24%	33,58%

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

Přestože se výsledek hospodaření doplňkové činnosti ve sledovaném období kromě roku 2018 a 2019 zvyšoval, rentabilita nákladů měla až na rok 2020 klesavou

tendenci. Stále je v provozování této doplňkové činnosti smysl, s nižší hodnotou ale klesá efektivita využívání vynaložených prostředků. V roce 2016 byla rentabilita nákladů DČ 110,50 %. V následujícím roce došlo k prudkému poklesu rentability na 28,14 %. V letech 2017 a 2018 se tato hodnota pohybovala nad 27 % a v roce 2020 se dostala na 33,58 %. Zvyšující se náklady na činnost jsou způsobeny především narůstajícími mzdovými náklady, které v roce 2016 dosáhly 300 Kč. V roce 2017 to bylo 66 197 Kč, v následujícím roce 65 091 Kč. V roce 2019 dosáhly mzdové náklady 68 870 Kč, v roce 2020 již 136 860 Kč. Výrazný vzrůst mzdových nákladů v roce 2020 je způsoben uzavřením smlouvy na poskytování úklidových služeb s firmou provádějící rekonstrukci koupelen v Domově seniorů na konci roku 2019.

4.2.12 Autarkie

Jak je patrné z tabulky, hodnota autarkie výnosů a nákladů hlavní činnosti ve sledovaném období 2016–2020 vykazovala téměř stejné hodnoty pohybující se okolo 100 %, což je ideální hodnota pro autarkii příspěvkové organizace, která není založena pro vytváření zisku. Znamená to, že náklady organizace byly v letech 2016–2020 plně pokryty výnosy hlavní činnosti. V roce 2017 došlo ke zvýšení na 100,36 %, od té doby se však hodnota ve sledovaném období snižuje, nikdy však pod doporučenou hodnotu 100 %. V roce 2020 byla autarkie výnosů a nákladů hlavní činnosti 100,26 %.

Tabulka 28 Autarkie hlavní činnosti

	2016	2017	2018	2019	2020
Výnosy HČ	63 019 744,67	69 897 877,01	76 187 116,49	86 399 894,46	102 594 774,68
Náklady HČ	63 019 744,67	69 649 014,41	75 938 253,89	86 146 193,81	102 331 394,12
Autarkie HČ	100,00%	100,36%	100,33%	100,29%	100,26%

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

4.2.13 Aktivita

Ukazatel obrátu kapitálu v letech 2016–2020 každoročně stoupal. V roce 2020 se dostal dokonce lehce nad hodnotu 1 (konkrétně 1,06). Není stanovena ideální hodnota tohoto ukazatele, ale kladně interpretujeme vyšší hodnoty.

Tabulka 29 Obrat kapitálu

	2016	2017	2018	2019	2020
Výnosy celkem	63 019 744,67	69 897 877,01	76 187 116,49	86 399 894,46	102 594 774,68
Kapitál	91859441,53	92765435,75	91677153,92	93195846,85	96441171,53
Obrat kapitálu	0,69	0,75	0,83	0,93	1,06

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

Míra vázanosti stálých aktiv na výnosech se na rozdíl od obratu kapitálu v analyzovaném období snižovala. V roce 2016 dosáhla 1,27 a v roce 2020 to bylo jen 0,73.

Tabulka 30 Míra vázanosti stálých aktiv na výnosech

	2016	2017	2018	2019	2020
Stálá aktiva	80 004 205,31	78 696 076,31	78 052 224,31	76 817 177,31	75 106 028,31
Výnosy celkem	63 019 744,67	69 897 877,01	76 187 116,49	86 399 894,46	102 594 774,68
Míra vázanosti SA na výnosech	1,27	1,13	1,02	0,89	0,73

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

4.2.14 Míra finanční nezávislosti

Míra finanční nezávislosti v roce 2016 dosáhla 87,73 %. V letech 2017–2018 byla hodnota finanční nezávislosti 85,67 % a 86,22 % %. V dalších letech sledovaného období pak klesala na 83,42 % v roce 2019 a těsně pod 80 % se dostala v roce 2020. Tuto hodnotu však stále můžeme považovat za velmi dobrou, protože značí stále velký podíl vlastního kapitálu na celkovém kapitálu.

Výše vlastního kapitálu se každým rokem snižovala, což způsobilo pokles finanční nezávislosti v řádu jednotek procent. Doporučená hodnota je 70 % a výše, to Domov seniorů Prostějov ve všech letech sledovaného období splňuje. Vysoká hodnota finanční nezávislosti je pro příspěvkové organizace typická.

Tabulka 31 Míra finanční nezávislosti

	2016	2017	2018	2019	2020
vlastní kapitál	80590436,38	79468570,38	79039674,9	77744294,12	76306591,45
celkový kapitál	91859441,53	92765435,75	91677153,92	93195846,85	96441171,53
Míra finanční nezávislosti v %	87,73%	85,67%	86,22%	83,42%	79,12%

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

5 Shrnutí a celkové zhodnocení

Tato kapitola obsahuje celkové shrnutí a zhodnocení. Odpoví na výzkumné otázky, které byly stanoveny na začátku práce, a tím pomůže k naplnění cíle této práce, kterým byla analýza hospodaření vybrané příspěvkové organizace v sociální oblasti, srovnání v letech 2016–2020 a následné zhodnocení. Vybraná příspěvková organizace – Domov seniorů Prostějov p. o. – zřizována Olomouckým krajem, provozovala po celé sledovaném období kromě hlavní činnosti ještě činnost doplňkovou.

Začněme první výzkumnou otázkou: *Jaké byly výnosy, náklady a výsledek hospodaření hlavní činnosti vybrané příspěvkové organizace v letech 2016–2020?*

Výnosy stejně jako náklady hlavní činnosti Domova seniorů Prostějov v letech 2016–2020 rostly. V roce 2016 byly výnosy a náklady vyrovnané, hospodářský výsledek hlavní činnosti organizace se rovnal nule. V roce 2017 a 2018 se dostal na stejnou hodnotu 248 862,60 Kč. V roce 2019 se hospodářský výsledek dostal 253 700,65 Kč. V roce 2020 opět výsledek hospodaření vzrostl, tentokrát nejvíce ve sledovaném období o 9 679,91 Kč na hodnotu 263 380,56 Kč.

Druhá výzkumná otázka zněla následovně: *Jaké byly výnosy, náklady a výsledek hospodaření doplňkové činnosti vybrané příspěvkové organizace 2016–2020?*

Výnosy ve všech letech sledovaného období 2016–2020 převyšovaly náklady doplňkové činnosti. Výsledek hospodaření byl každoročně kladný, a tato činnost tak byla zisková. Nejvyšší se dostala hodnota výnosů v roce 2020 – konkrétně 467 045 Kč. Nejnižší hodnota 92 015 Kč byla v roce 2016. V následujícím roce zaznamenaly výnosy doplňkové činnosti značný nárůst na 325 069 Kč. V roce 2018 a 2019 to bylo naopak méně s klesající tendencí – 307 549 Kč a 306 330 Kč. V roce 2016 tvořily výnosy doplňkové činnosti pouze výnosy z pronájmu. V dalších letech to byly i výnosy z prodeje služeb.

Třetí výzkumnou otázkou bylo: *Jaké jsou výsledky finanční analýzy vybraných ukazatelů příspěvkové organizace?*

Běžná likvidita se pohybovala v intervalu hodnot 1,05-1,08. To je méně, než doporučená hodnota (1,5-2,5). Nejvyšší hodnoty dosáhla běžná likvidita v roce 2018, ve sledovaném období však nedocházelo k velkým výkyvům. Pohotová likvidita se kromě roku 2018 a 2020 blížila k ideální hodnotě 1. V roce 2018 a 2020 se dostala na 1,01. V roce 2017 byl ukazatel pohotovosti likvidity nejnižší (0,96). Poměr mezi krátkodobými pohledávkami a závazky ve všech analyzovaných letech vyvážený. Okamžitá likvidita ve sledovaných letech 2016–2020 pohybovala v rozmezí 0,9. K doporučené hodnotě podle MPSV se Domov seniorů Prostějov nepřiblížil, ale splňuje standardní hodnotu pohybující se kolem 1. Příspěvková organizace je schopna splácet svoje krátkodobé závazky.

Míra věřitelského rizika jakožto ukazatel celkové zadluženosti se v období 2016–2020 pohybovala v intervalu 12–21 %. Zvyšovala se, jen v roce 2018 byla stejná jako v roce předchozím. Takto nízké hodnoty nelze považovat u příspěvkových organizací za negativní a nemají nějaký vážný dopad na fungování organizace. V roce 2020 dosáhla celková zadluženost nejvyšší hodnoty 21 %. V letech 2017 a 2018 byla na úrovni 14 %, v roce 2019 se zvedla na 17 %.

Míra finanční samostatnosti dosáhla nejmenší hodnoty v roce 2020 a to konkrétně 3,79. Nejvyšší hodnota byla v roce 2016 – 7,15. Od tohoto roku klesla na 5,98. Následně znovu vzrostla (6,25) a v posledních dvou letech sledovaného období míra finanční samostatnosti dále klesala.

Rentabilita nákladů doplňkové činnosti měla až na rok 2020 klesavou tendenci. S nižší hodnotou rentability klesá efektivita využívání vynaložených prostředků. V roce 2016 to bylo 110,50 %. V následujícím roce došlo k prudkému poklesu rentability nákladů doplňkové činnosti na 28,14 %. V letech 2017 a 2018 se tato hodnota pohybovala nad 27 % a v roce 2020 se dostala na 33,58 %. Zvyšující se náklady na činnost jsou způsobeny především narůstajícími mzdovými náklady.

Autarkie výnosů a nákladů hlavní činnosti se v období 2016–2020 pohybovala kolem 100 %, což považujeme za ideální hodnotu. Náklady organizace byly plně pokryty výnosy hlavní činnosti. V roce 2017 došlo ke zvýšení na 100,36 %, od té doby

se však hodnota ve sledovaném období snižuje. V roce 2020 byla autarkie výnosů a nákladů hlavní činnosti 100,26 %.

Ukazatel obratu kapitálu v letech 2016–2020 každoročně stoupal. V roce 2016 měl hodnotu 0,69, v roce 2018 byla hodnota 0,83 a v roce 2020 se dostal ukazatel dokonce lehce na hodnotu 1,06. Cílem pro tento ukazatel je co nejvyšší hodnota. Míra vázanosti stálých aktiv na výnosech se na rozdíl od obratu kapitálu v analyzovaném období snižovala. V roce 2016 dosáhla 1,27, v roce 2018 to bylo 1,02 a v roce 2020 jen 0,73.

Míra finanční nezávislosti byla po celé sledované období vyšší, než 79,00 %. V průběhu let 2016–2020 její hodnota klesala, s výjimkou roku 2018. Tyto hodnoty lze považovat za velmi dobré, protože Domov seniorů Prostějov ve všech letech sledovaného období splňuje doporučené hodnoty nad 70 %. Vlastní kapitál tvoří velký podíl na celkovém kapitálu. Iu vlastního kapitálu na celkovém kapitálu organizace.

Poslední výzkumná otázka se ptala: *Jaké jsou hlavní zdroje financování této příspěvkové organizace?*

Domov seniorů Prostějov je jako sociální služba financován vícezdrojově. Nejvýznamnějším zdrojem financování byly dotace Ministerstva práce a sociálních věcí. Tyto dotace MPSV se v průběhu let 2016 až 2020 každoročně zvyšovaly. Největší změnu z 22 283 tisíc Kč na 31 233 tisíc Kč zaznamenala výše dotací v roce 2018. Po tomto roce množství finančních prostředků nadále stouvalo, až dosáhlo 37 367 tisíc Kč.

Dalším významným zdrojem financování příspěvkové organizace byl příspěvek zřizovatele. V domově seniorů sloužil jako příspěvek na provoz a na mzdy, dále pak na odpisy. V roce 2016 byla jeho výše 8 947 tisíc Kč. Rok 2017 přinesl pokles příspěvku Olomouckého kraje na 7 356 tisíc Kč. V roce 2018 však příspěvek zřizovatele prudce vzrostl oproti předchozímu roku na 13 265 tisíc Kč díky příspěvku na provoz organizace. V roce 2020 se příspěvek Olomouckého kraje zase vyšplhal na 15 453 tisíc Kč.

Úhrady uživatelů ve sledovaných letech klesaly. Je to dáno snížením kapacity Domova seniorů. Stále však tvořily významnou část příjmů organizace. Tržby ze

zdravotního pojištění naopak během let 2016–2020 rostly, stejně jako tržby z příspěvku na péči a dalších příspěvků rostly.

Domov seniorů Prostějov používal jako zdroj financování i čerpání ze svých fondů, které tvoří. Z fondu bylo ve všech sledovaných letech čerpáno na stravování, rekreaci, kulturu a sportovní vyžití, na poskytnutí peněžní darů. Z rezervního fond Domova seniorů Prostějov bylo v roce 2016 čerpáno 60 269 Kč, konečný stav fondu byl 19 387 Kč. V roce 2017 byla čerpána částka 77 297 Kč. Čerpání fondu v roce 2020 oproti minulým letům prudce kleslo (jen 35 518 Kč). Může za to pandemie Covidu-19, nepořádaly se například společenské a sportovní akce. Konečný stav fondu se tak dostal na nejvyšší hodnotu ze všech sledovaných let. Čerpání investičního fondu probíhalo jako odvod do rozpočtu zřizovatele a také na pořízení a technické zhodnocení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku. Z fondu odměn čerpání prostředků ve sledovaném období neproběhlo.

Závěr

Cílem práce byla analýza hospodaření vybrané příspěvkové organizace v sociální oblasti, srovnání v letech 2016–2020 a následné zhodnocení. Vybrán byl Domov seniorů Prostějov, příspěvková organizace. Tato příspěvková organizace provozovala ve sledovaném období hlavní a doplňkovou činnost podle své zřizovací listiny.

V teoretické části byly popsány příspěvkové organizace, jejich specifika a hospodaření. Charakterizovány byly sociální služby, jejich vícezdrojové financování a konkrétní služba domovy pro seniory. Poté byla zařazena kapitola finanční analýzy.

V praktické části byla popsána příspěvková organizace Domov seniorů Prostějov. Hlavními zdroji financování pro tuto organizaci jsou dotace Ministerstva práce a sociálních věcí, dále pak příspěvek na péči, úhrada od uživatelů a příspěvek od zřizovatele a vlastní fondy.

Výnosy i náklady hlavní činnosti Domova seniorů Prostějov se ve sledovaném období zvyšovaly. Výsledek hospodaření byl ve všech sledovaných letech kladný. Také hospodářský výsledek doplňkové činnosti nebyl nikdy v období 2016–2020 záporný nebo nulový. Vybrané ukazatele finanční analýzy vykazovaly hodnoty typické pro příspěvkové organizace.

Cíl práce byl naplněn pomocí výzkumných otázek, na které tato práce našla odpovědi.

Zdroje

Ceník. *Domov seniorů Prostějov* [online]. c2020 [cit. 2022-03-18]. Dostupné z: <https://www.domovpv.cz/sluzby/cenik>

Domov seniorů Prostějov, příspěvková organizace. *Výroční zpráva za rok 2016* [online]. Prostějov, 2017 [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://www.domovpv.cz/system/ajax/download/getdownloadzipfile?actionName=getZIPDownload&documentID=4140&nodeClass=DPSPraha.Tenders&attachmentField=TendersFiles&documentName=VyrocniZprava2016>

Domov seniorů Prostějov, příspěvková organizace. *Výroční zpráva za rok 2017* [online]. Prostějov, 2018 [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://www.domovpv.cz/system/ajax/download/getdownloadzipfile?actionName=getZIPDownload&documentID=4141&nodeClass=DPSPraha.Tenders&attachmentField=TendersFiles&documentName=VyrocniZprava2017>

Domov seniorů Prostějov, příspěvková organizace. *Výroční zpráva za rok 2018* [online]. Prostějov, 2019 [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://www.domovpv.cz/system/ajax/download/getdownloadzipfile?actionName=getZIPDownload&documentID=4142&nodeClass=DPSPraha.Tenders&attachmentField=TendersFiles&documentName=VyrocniZprava2018>

Domov seniorů Prostějov, příspěvková organizace. *Výroční zpráva za rok 2019* [online]. Prostějov, 2020 [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://www.domovpv.cz/system/ajax/download/getdownloadzipfile?actionName=getZIPDownload&documentID=4143&nodeClass=DPSPraha.Tenders&attachmentField=TendersFiles&documentName=VyrocniZprava2019>

Domov seniorů Prostějov, příspěvková organizace. *Výroční zpráva za rok 2020* [online]. Prostějov, 2021 [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://www.domovpv.cz/system/ajax/download/getdownloadzipfile?actionName=getZIPDownload&documentID=8759&nodeClass=DPSPraha.Tenders&attachmentField=TendersFiles&documentName=VyrocniZprava2020>

JURÁŇOVÁ, Hana a Karolína JUHÁSZOVÁ. *Účetnictví pro veřejnou správu v příkladech + CD*. Olomouc: ANAG, 2017. Účetnictví.

HOŠÁKOVÁ, Andrea a Milan LANG. *Účetnictví, daň z příjmů a daň silniční v příspěvkových organizacích: (včetně účetních příkladů)*. [Ostrava]: EconomPress, 2018. ISBN 978-80-907152-0-2. 9.

Informace o změně vedení DS. *Domov seniorů Prostějov* [online]. Prostějov, 2022 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <https://www.domovpv.cz/ze-zivota-domova/dulezite-oznameni/informace-o-zmene-vedeni-ds>

Jaká je výše příspěvku na péči. *Finance.cz* [online]. c2022 [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/duchody-a-davky/socialni-davky/socialni-pece/prispevek-na-peci/jaka-je-vyse-prispevku-na-peci/>

KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ, Daniel REMEŠ a Karel ŠTEKER. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 3., kompletně aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2017. Prosperita firmy. ISBN 978-80-271-0563-2.

KRAFTOVÁ, Ivana. *Finanční analýza municipální firmy*. Praha: C.H. Beck, 2002, xii, 206 s. ISBN 8071797782.

MADEROVÁ VOLTNEROVÁ, Karla a Petr TĚGL. *Vztahy mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací územního samosprávného celku 2011*. 2., aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2011. Účetnictví.

MALÍKOVÁ, Eva. *Péče o seniory v pobytových zařízeních sociálních služeb*. 2., aktualizované a doplněné vydání. Praha: Grada Publishing, 2020. ISBN 978-80-271-2030-7.

MONITOR: kompletní přehled veřejných financí [online]. [cit. 2022-03-28]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/>

MPSV. Analýza financování sociálních služeb 2019 [online]. [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/documents/20142/225517/Anal%C3%BDza+financov%C3%A1n%C3%AD+soci%C3%A1ln%C3%ADch+slu%C5%BEeb_2019.pdf/3c8c3bf8-c747-09b0-9308-3838a646c465

Olomoucký kraj. *Schválený rozpočet Olomouckého kraje 2016 Příloha č. 3b): Příspěvkové organizace zřizované* [online]. [cit. 2022-04-01]. Dostupné z: <https://www.olkraj.cz/download.html?id=43320>

Olomoucký kraj. *Schválený rozpočet Olomouckého kraje 2017 Příloha č. 3c): Příspěvkové organizace zřizované* [online]. [cit. 2022-04-01]. Dostupné z: <https://www.olkraj.cz/download.html?id=54747>

Olomoucký kraj. *Schválený rozpočet Olomouckého kraje 2018 Příloha č. 3c): Příspěvkové organizace zřizované* [online]. [cit. 2022-04-01]. Dostupné z: <https://www.olkraj.cz/download.html?id=63587>

Olomoucký kraj. *Schválený rozpočet Olomouckého kraje 2019 Příloha č. 3c): Příspěvkové organizace zřizované* [online]. [cit. 2022-04-01]. Dostupné z: <https://www.olkraj.cz/download.html?id=71653>

Olomoucký kraj. *Schválený rozpočet Olomouckého kraje 2020 Příloha č. 3c): Příspěvkové organizace zřizované* [online]. [cit. 2022-04-01]. Dostupné z: <https://www.olkraj.cz/download.html?id=79658>

Olomoucký kraj. *Zřizovací listina Domova seniorů Prostějov* [online]. Olomouc, 2019 [cit. 2022-25-03]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/content/download?id=dfe7aab4a3474aa2a2b5b38616ec1077>

OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. V Praze: C. H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-342-4.

Registr poskytovatelů sociálních služeb [online]. Praha, c1996-2022 [cit. 2022-03-28]. Dostupné z: http://iregistr.mpsv.cz/socreg/vitejte.fw.do?SUBSESSION_ID=1648057229455_4

Role sociálního pracovníka ve vybraných tématech sociálních služeb. Tábor: Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR, profesní svaz sociálních pracovníků v sociálních službách, 2020. ISBN 978-80-88361-02-2.

RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 7. aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2021. Finance. ISBN 978-80-271-3124-2.

Seznam organizací MPSV. *MPSV* [online]. Praha [cit. 2022-03-25]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/seznam-organizaci-mpsv>

VODÁKOVÁ, Jana. *Nástroje ekonomického řízení ve veřejném sektoru*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013. ISBN 978-80-7478-324-1.

Vyhláška č. 505/2006 Sb., Vyhláška, kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 108/2006 Sb., Zákon o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

Seznam zkratek

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

CK – cizí kapitál

CA – celková aktiva

DČ – doplňková činnost

DM – dlouhodobý majetek

FKSP – Fond kulturních a sociálních potřeb

KD – krátkodobé dluhy

HČ – hlavní činnost

OA – oběžná aktiva

p. o. – příspěvková organizace

PnP – příspěvek na péči

Z – zásoby

Seznam tabulek

Tabulka 1 Podíl finančních prostředků ze státního rozpočtu pro podporu sociálních služeb na jeden rok pro jednotlivé kraje	15
Tabulka 2 Příspěvek na péči pro osoby nad 18 let v zařízeních pobytových sociálních služeb v KČ.....	16
Tabulka 3: Podíl osobních nákladů na celkových nákladech ve vybraných krajích	17
Tabulka 4: Podíl osobních nákladů na celkových nákladech sociálních služeb v domovech pro seniory, socializačně aktivizační službě a domovech pro osoby se zdravotním postižením	17
Tabulka 5 Ceník služeb Domova seniorů Prostějov v KČ.....	28
Tabulka 6 Hodnota dotací MPSV pro Domov seniorů Prostějov v letech 2016-2020 v tis. KČ.....	29
Tabulka 7 Příspěvek zřizovatele v tis. KČ.....	29
Tabulka 8 Tržby v prodeje služeb v letech 2016–2020	30
Tabulka 9 Počet uživatelů Domova v letech 2016–2020 k 31. 12.	30
Tabulka 10 Fond kulturních a sociálních potřeb v KČ	31
Tabulka 11 Rezervní fond v KČ	32
Tabulka 12 Investiční fond	33
Tabulka 13 Fond odměn	35
Tabulka 14 Výnosy, náklady a výsledek hospodaření hlavní činnosti v letech 2016–2020	35
Tabulka 15 Výnosy, náklady a výsledek hospodaření doplňkové činnosti 2016–2020 ..	36
Tabulka 16 Horizontální analýza nákladů HČ v tis. KČ a %	37
Tabulka 17 Horizontální analýza výnosů HČ	39
Tabulka 18 Vertikální analýza nákladů hlavní činnosti	40
Tabulka 19 Vertikální analýza výnosů hlavní činnosti.....	41
Tabulka 20 Vertikální analýza nákladů vedlejší činnosti.....	42
Tabulka 21 Vertikální analýza výnosů vedlejší činnosti v %.....	43
Tabulka 22 Běžná likvidita.....	43
Tabulka 23 Pohotová likvidita	44
Tabulka 24 Okamžitá likvidita	44
Tabulka 25 Celková zadluženost v %.....	45
Tabulka 26 Míra finanční samostatnosti	45
Tabulka 27 Rentabilita nákladů doplňkové činnosti	45
Tabulka 28 Autarkie hlavní činnosti	46
Tabulka 29 Obrat kapitálu.....	47
Tabulka 30 Míra vázanosti stálých aktiv na výnosech	47
Tabulka 33 Míra finanční nezávislosti.....	47

Seznam grafů

Graf 1 Struktura čerpání fondu kulturních a sociálních potřeb v Kč	32
Graf 2 Čerpání rezervního fondu 2016–2020	33
Graf 3 Odvod do rozpočtu zřizovatele v letech 2016–2020	34
Graf 4 Výnosy doplňkové činnosti v letech 2016–2020.....	36
Graf 5 Struktura nákladů doplňkové činnosti v roce 2020	37